

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

מי שיש לו רק התעוררות, ללא הבנה,
עדיין נמצא בתלות מסוימת, כמו ביניקה, שהיונק תלוי באמו ובאביו.
אבל ברגע שיש לו מוחין הוא כבר גדול.
גדול פירושו עצמאי – שהוא יודע בעצמו מה צריך לעשות.
כאשר יש לו שאלה הוא יכול גם לשאול את עצמו,
להתייעץ עם הלב ועם הכליות שלו ולקבל החלטה.

[מתוך השיעור 'רבי שמעון – סוד ציון']

בחקתי תשפ"ד

בחזתי ה'תשפ"ד

31 **ללמוד ללמד ולעשות**
 אבן עזרא
 המלמד לאחרים תורתו משתמרת

33 **הסיפור החסידי**
 איך להכנס ליחידות?
 רבי אייזיק מהומיל

35 **מענות ותשובות**
 תשובות הרב לשואלים
 ברכה לרפואה, לימוד בחדר יחוד,
 לא מסתדר עם המנהל החדש
 ומה עושים כשכמעט אף אחד
 לא מגיע לפעילות שלנו?

37 **פֶּאֶזֶר דִּלְעָרִיס
 שְׁלֵשֶׁת הַלְבוּשִׁים**
 קָרְזִי יִסְבִּיר לָנוּ לָשֵׁם מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים
 בְּנִדְוִים וּבְמָה מְתַלַּבְשֶׁת הַנֶּפֶשׁ שְׁלָנוּ

04 **רבי שמעון – סוד ציון**
 התועדות ל"ג בעומר ח"א
 עיון בתורות הרב המגיד על רשב"י

10 **יכול לפטור העולם**
 התועדות ל"ג בעומר ח"ב
 התבוננות בשלשה מאמרים מופלאים
 של רשב"י

24 **הניגון החסידי**
 ניגון מספר 557
 ניגון מ'ל' אדר א' תשפ"ד

25 **החכם והגולם**
 פרקי אבות – פרק ה משנה ז
 החכם יודע מתי לשתוק ומתי לדבר

28 **סוד הלחם**
 אהבת שלום
 חידושי תורה בכל יום

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל בארץ הקדש ובתפוצות ובכללם לקוראי **עלון נפלאות**.
לפניכם גליון מורחב **לשבת פרשת בחקתי** מלא בכל טוב - **שיעורים, התוועדות וסיפורים חסידיים** - לכל המשפחה.

השבוע בגליון:

בחלק השיעורים בגליון **שני חלקים מהתוועדות ל"ג בעומר** המרוממות לה זכינו במוצאי שבת האחרונה בכפר חב"ד. כידוע, כל השבוע עולה בשבת - ואנחנו עדיין באירת ל"ג בעומר. בשיעור הראשון - **רבי שמעון - סוד ציון** - לימד הרב מספר תורות של **הרב המגיד** בהן הוא מסביר כי רשב"י הוא **סוד ציון** - ה"צדיק יסוד עולם" - שיוֹרד ממדרגתו כדי **להעלות את כלו למעלה**, וכשה' מושיע אותו ומעלה אותו למקומו, הוא מעלה אותנו יחד איתו, **'בונה' אותנו**, מעורר את **נקודת הלב הפנימית** שלנו וממשיך לנו **מוחין** המאפשרים לנו **שיקול דעת עצמאי** ועבודה בכח עצמנו. ההעמקה בסוד ציון היא **השלמה** לרובנו, **שלא זכינו להגיע השנה לציון במירון...**

בשיעור השני, חלקה השני של התוועדות ל"ג בעומר - **יכול לפטור העולם** - ביאור נפלא כיצד יש **לקיים "דרך גדילתן" את כל המצוות**, עד לתכליתן שהיא **אהבת ישראל ואחדות ישראל**, העמקה בשבחי רשב"י על עצמו, וחשיפת הסברא בהלכה מכוחה **פוטר רשב"י את העולם כולו מן הדין**. הפועל-היוצא של התוועדות הוא **הדרך לאחדות ושלום בתוך עם ישראל**, שהם **המכוון הפנימי של ל"ג בעומר**.

בשני חלקי התוועדות ישנו **דגש מיוחד על המבט הפנימי על כל יהודי, שכולו טוב** כבר בהווה, לצד **התביעה לגדילה והתבגרות** בעבודה של כלונו - גילוי שלם בחוץ של **הטוב שכבר קיים בפנים**.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת במדבר הבעל"ט:
נ"ך יומי - יחזקאל פרקים דיג; משנה - סוטה פרק ח.

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם
שלחו הודעה לאלעזר במספר 052-5065243

השיעור מוקדש לזכות: **שמואל נתנאל ש"י חייקין**
לכבוד יום ההולדת - כ"ח אייר. להצלחה בגו"ר

שיעור

התוועדות ל"ג בעומר (ח"א)

רבי שמעון – סוד ציון

קיצור מהלך השיעור

בחלקה הראשון של התוועדות ל"ג בעומר נלמדו מספר תורות של **הרב המגיד ממעזריטש** נ"ע, שהסביר כי **רבי שמעון בר יוחאי** הוא **סוד ציון** ודרש לאור זאת פסוקים בהם מופיעה המלה **ציון** (המתקת השלמה לרבים רבים שלא זכו להגיע השנה ל**ציון** של רשב"י בחירון...). ה"צדיק יסוד עולם", ה"סימנא בעלמא", זקוק לישועת ה' משום שהוא **נופל ממקומו כדי להעלות את כולנו** – אך כשהוא נושע הוא מסוגל **'לבנות' אותנו**, לעורר את נקודת הלב הפנימית שלנו ואף להמשיך לנו מוחין שיאפשרו לנו שיקול דעת עצמאי ועבודת ה' בכח עצמנו.

להכנס בלי רשות

"בריש הורמנותא דמלכא" פירושו 'בתחלת רשות המלך'. מהי הרשות של המלך? כתוב בגמרא¹, שנלמד בהמשך באריכות², שיש צדיקים שזוכים לראות את פני השכינה כל יום, וכאשר הם באים לעבור את המחיצה בין העם למלך – כדי לראות את המלך – הם צריכים לבקש רשות. צדיקים כאלו נקראים "עיילי בבר" – הם נכנסים רק על ידי בקשת רשות. אבל רשב"י ורבי אלעזר בנו – עליהם אמר רשב"י "ראיתי בני עליה והם מועטים... אם שנים הם אני ובני הם" (כדלקמן) – מיוחדים בכך שהם "עיילי בלא

לחיים לחיים, ל"ג בעומר שמח לכולם, שזכותו של רשב"י תגן עלינו ועל כל ישראל. הזהר הקדוש, הספר של רשב"י, מתחיל במילים "בריש הורמנותא דמלכא" – "בריש" אותיות **רשב"י**³. מכאן שרשב"י אוהב גם את הקיצור של שמו בראשי תיבות. **רשב"י** שוה הרבוע הכפול של **יו**, פעמיים **אהרן**. ל"ג בעומר הוא הוד שבהוד, שבהקבלה לצדיקים – כסדר האושפזין בסוכות – היינו אהרן שבאהרן⁴.

נרשם ע"י איתיאל גלעד. לא מוגה. אור ל"ח" אייר תשפ"ד – כפ"ח.

א ראה דגל מחנה אפרים בשלח ד"ה "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" (בסופו). ובריבוי מקומות.

ב אהרן שבאהרן (814, כב פעמים לו, שדי במילוי וכו')

ועוד שמעון עולה 1280 – אהרן פנים ואחור!

ג סוכה מה, ב.

ד ח"ב של ההתוועדות – נדפס לקמן.

אם אנחנו צריכים לבקש רשות - יתכן שלא יתנו לנו, מסתמא... לכן כדאי להגיע למדרגה הזו של רשב"י ורבי אלעזר בנו, שאפשר להכנס מתי שרוצים, בלי לבקש רשות

המגיד כמה פסוקים שכתוב בהם "ציון", כמו שנראה.

המגיד מסביר את סוד המלה ציון: בציון יש י וין - י היינו החכמה וין היינו ג שערי בינה שצריך לחבר ביניהם. אנחנו בימי הספירה, "תספרו חמשים יום"^ט, ואז מקבלים את התורה ("אוריתא מחכמה נפקת",^ט סוד ה"י) ביום החמשים. ה"ז שבין ה"י ל"ן היא ו החבור, כח של חבור ביניהם. מהי ה"צ שבהתחלה? יש ספר קבלה קדום שנקרא ספר

התמונה, שמנתח את הציור של כל אות. יש אותיות פשוטות - כמו י, ו, וין, שאינן מורכבות - אבל האות צ היא מורכבת. ממה מורכבת ה"צ? צ כפופה היא י וין וץ סופית, פשוטה, היא י עם ן פשוטה. כלומר, ה"צ של המלה ציון היא בעצם החיבור של האותיות יון, הכח לחבר את ה"י, חכמה, עם ה"ן, בינה.

איפה החבור הזה מתרחש? ב"פתח אליהו" כתוב "בינה לבא". למה אומרים שהבינה היא הלב? הרי הבינה היא מח, מח הבינה! הוא אומר שאומרים שהבינה היא הלב כי כאשר באים לעשות את היחוד של ציון, לחבר את יסוד אבא עם יסוד אמא, ה"תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^ט, היחוד מתחלל בחזה, בלב. כלומר, היסודות של אבא ואמא מתחברים דווקא כאשר הם מתפשטים מהמח ומגיעים ללב - שם הם מתחברים ושם יש הארה של עתיקא, שהוא שרש הדעת של החבור שלהם. לכן אומרים "בינה לבא" - עיקר הבינה הוא "לבא" כי בלב היא מתחברת עם אבא ומשם יש הולדת הבנים, שהם המדות של הלב, האהבה והיראה בלב. בכל אופן, כך הוא מנתח את המלה ציון, שציור ה"צ הוא י וין יחד, ואחר כך הוא מתפרט

בר", הם נכנסים בלי צורך לבקש רשות. הם כמו בן בית, הבן של האבא, שנכנס לאביו חפשי, בלי צורך ברשות. גם אצל כל רבי יש חסידים מיוחדים, מקורבים באמת, מקושרים באמת, "דעיילי בלא בר", בלי לבקש רשות.

שוב, כתוב בגמרא שזו המעלה המיוחדת של רשב"י והבן שלו. נקווה שגם אנחנו נזכה למדרגה הזו. אם אנחנו צריכים לבקש רשות - יתכן שלא יתנו לנו, מסתמא... לכן כדאי להגיע למדרגה הזו של רשב"י ורבי אלעזר בנו, שאפשר להכנס מתי שרוצים, בלי לבקש רשות, "בלא בר". לחיים לחיים.

"סימנא בעלמא" - סוד ציון

על אותו "צדיק יסוד עולם"^ה כמו רשב"י, שבגמרא כתוב שהוא נכנס בלי רשות, הוא אומר משהו דומה בספר שלו, ספר הזהה. רשב"י אומר על עצמו "אנא סימנא בעלמא"^ו - אני הסימן של העולם. הצדיק שהוא יסוד העולם הוא גם הסימן בעולם. יש עוד גרסה בזהה, "אנא סמכא בעלמא" - אני סומך את העולם, ממש כמו הפסוק "צדיק יסוד עולם".

הרב המגיד ממעזריטש כותב בכמה מקומות^ז שה"סימנא בעלמא" נקרא "ציון" (ציון הוא סימן). ה"צדיק יסוד עולם" נקרא בכל מקום בתנ"ך "ציון". "ציון" יכול להיות יסוד הנוקבא, כנסת ישראל - שנקרא "נקודת ציון"^ח - וגם יסוד הדכורא, בחינת יוסף, בגימטריא ציון. בכל אופן, כאשר רשב"י אומר "אנא סימנא בעלמא" הכוונה שהוא בחינת ציון. לפי הכלל הזה דורש

ה משלי י, כה.

ו זהר ח"א רכה, א.

ז אור תורה (קה"ת) עקב קסד; תהלים רמח; פסוקים מלוקטים שכה.

ח ע"ח של"ה (הירח) פ"ג. ובכ"מ.

ט ויקרא כג, טז.

י זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

יא ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א קכג, א.

יש כאן שלש בחינות – ציון, ירושלים וערי יהודה.

"כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה"

"על הר גבה וגו'" הוא פסוק בנביאים, בישיעהו, אבל יש עוד פסוק חשוב שכתוב בו "ערי יהודה", שגם בו המגיד מפרש שהוא קשור לרשב"י, ה"סימנא בעלמא", פסוק בתהלים – "כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישוב שם וירשעה"^{יח}.

כאן כתוב שצריך להושיע את ציון, את הצדיק. למה הצדיק זקוק לישיעה? למה צריך להושיע את רשב"י? כתוב "שבע יפול צדיק וקם"^{יט} – גם על הצדיק הגדול ביותר, דעייל בלא בר, שנכנס בלי רשות, כתוב "שבע יפול צדיק", אבל "וקם"^כ. בשביל מה הוא צריך ליפול? בשביל להרים את המדרגות הנמוכות, את הנשמות האובדות, הנדחות^{כא}. היות שהוא קשור לעולם המחשבה נאמר עליו "וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח"^{כב} – לשם כך הוא צריך גם לרדת, ואפילו ליפול, מהמדרגה שלו. אבל, כותב הרב המגיד, על הירידה שלו, על הנפילה של הצדיק, כתוב ש"אלהים יושיע ציון"^{כג} – ה' יושיע אותו מהנפילה, כי יש מטרה קדושה

יח תהלים סט, לו.

יט משלי כד, טז.

כ "שבע יפול צדיק" עולה שבת ו"שבע יפול צדיק וקם" עולה "חנך לנער על פי דרכו" (משלי כב, ו) – הפסוק עליו מביא אדמו"ר הזקן פסוק זה ב"חינוך קטן" בתניא – והוא עולה ד"פ (ממוצע כל תבה) רבי (ב"פ משיח בן דוד וכו'). כא ידוע שש"ת "שבע יפול צדיק וקם" אותיות עמלק (ראו לקומ"ת ט, ובכ"מ) – על ידי נפילת הצדיק הוא יורד עד למקום עמלק ומעלה משם ניצוצות קדושים ונשמות נדחות. כב שמואל ב יד, יד.

כג "אלהים יושיע ציון" עולה שמות שלשת האבות, אברהם יצחק יעקב, ויש לדרוש כי "אלהים" הוא בחינת יצחק, "יושיע" בחינת אברהם (שלעתים יעקב הוא הפודה אותו, "יעקב אשר פדה את אברהם", אך יעקב עצמו נושע, "ישועות יעקב", על ידי שאברהם יוצחק ממשיכים לו שע נהורין ששרשם העליון בחסד דעתיק, סוד אברהם, כאשר יושיע אברהם עולה אברהם יצחק יעקב) ו"ציון" בחינת יעקב, וד"ל.

ל"י, ורין – ירין סופית הן חכמה ובינה וה"ו היא הדעת שמחברת את אבא ואמא, זו התכלית של הדעת. הכל סוד ציון, שהוא-הוא רשב"י.

"על הר גבה"

הפסוק אומר "על הר גבה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם"^{כד}. זהו פסוק חשוב שנדרש בחסידות^כ:

"על הר גבה": כל האבות נקראים הרים.

המשיח "מדלג על

ההרים"^{כה} בזכות האבות

ו"מקפץ על הגבעות"

בזכות האמהות^{כו}. אבל

יש אב אחד שנקרא

במיוחד הר, אברהם

אבינו, שיש בשמו אותיות

הר, והוא קרא לבית

המקדש – המקום בו

אנחנו מתייחדים עם ה'

– "הר"^{כז}. כתוב ש"הר

גבה" הוא עולם המחשבה,

שהוא בעצם המדרגה של

רשב"י^{כח}, לכן גם רשב"י הוא "הר גבה" וצריך

לעלות עליו.

בשביל מה עולים על ההר הגבוה? "על הר

גבה עלי לך מבשרת ציון" – כדי לבשר את

"ציון", שהוא ה"צדיק יסוד עולם", כנ"ל.

הפסוק ממשיך "הרימי בכח קולך מבשרת

ירושלים" – אחרי שמבשרים את ציון, הנקודה

הפנימית, מבשרים את ירושלים.

אחר כך מתקיים "אמרי לערי יהודה הנה

אלהיכם" – מבשרים עוד בשורה לכל ערי יהודה.

יב ישעיה מ, ט.

יג בוצינא דנהורא לפרשת נחמו. ועוד.

יד שיר השירים ב, ח.

טו ר"ה יא, א; שמות רבה טו, ד.

טז פסחים פח, א; ספרי ואתחנן פיסקא ג; מדרש תהלים פא.

יז וראה באורך לקמן ח"ב.

כתוב ש"הר

גבה" הוא עולם

המחשבה, שהוא

בעצם המדרגה

של רשב"י, לכן גם

רשב"י הוא "הר

גבה" וצריך לעלות

עליו

זהו פירוש אחד, הפירוש הראשון, שהמגיד אמר לכולם.

להכניס מוחין בכל יהודי

אבל הוא אמר פירוש שני, שכנראה היה בשביל אדמו"ר הזקן, ודווקא בו הוא מאריך יותר: הוא מסביר ש"יבנה" אין פירושו רק שהוא יתקן את ההתעוררות של יהודה, אלא ש"יבנה" לשון **בינה** – רשב"י, "ציון", יכניס הבנה ומוחין בתוך ההתעוררות של הלב.

כלומר, מלכתחילה יש אהבה מסותרת, שהיא בעצם בחינת עיבור, פרצוף הנה"י, וכל זמן שהיא בעיבור היא לא גלויה בכלל, כמו העובר ברחם האם.

ברגע שהעובר נולד הוא מקבל ביניקה מוחין דיניקה, אהבה ויראה – זו ההתחלה של בנין ערי יהודה. אבל התכל'ס היא להגיע לפרצוף חב"ד, מוחין, וזה הפירוש "ויבנה ערי יהודה" – שיכניס בתוך ההתעוררות של יהודה הבנה, טובנה, תבונה, שכולנו נהיה "איש תבונה"¹⁰.

מה ההבדל בין אחד שהוא במוחין דיניקה, "ערי יהודה", שיש התעוררות בהודיה שלו – התעוררות של אהבה ויראה – למי שיש לו גם הבנה? מי שיש לו רק התעוררות, ללא הבנה, נמצא עדיין בתלות מסוימת, כמו יניקה, שהיונק תלוי באמו ובאביו – יניקה היא תלות¹¹. אבל ברגע שיש לו מוחין הוא כבר גדול. גדול פירושו עצמאי, שהוא בעצמו יודע מה צריך לעשות. כאשר יש לו שאלה הוא גם יכול לשאול את עצמו את השאלה, להתייעץ עם הלב ועם הכליות של עצמו, ולקבל החלטה. כאשר יש לו בינה, "יבנה ערי יהודה", אז הוא יכול להתבונן

כאשר יש לו שאלה הוא גם יכול לשאול את עצמו את השאלה, להתייעץ עם הלב ועם הכליות של עצמו, ולקבל החלטה, הוא יכול להתבונן בעצמו מה הוא רוצה באמת ומה ה' רוצה באמת ממנו ולקבל בעצמו את ההחלטה הנכונה

בירידה-בנפילה שלו – להרים את כולנו, לקיים "ויבנה ערי יהודה"¹².

ב"ויבנה ערי יהודה" הוא אומר שני פירושים. פירוש אחד שלו שייך-מתאים לחסידות הכללית, ופירוש שני, אותו המגיד מדגיש במיוחד, הוא השרש של חסידות חב"ד. כנראה שאת הפירוש הראשון הוא אמר לכל התלמידים שלו ואת הפירוש השני הוא אמר במיוחד לאדמו"ר הזקן.

לעורר את היהודי שבלב

הפירוש הראשון ש"ערי יהודה" היינו ההתעוררות של כולנו – כולנו יהודה. אנחנו לא

ציון ולא ירושלים, אבל כן יהודה – כל יהודי הוא יהודה, הוא מודה לה', מאמין בה', בגלוי או בסתר לבו. לכל יהודי יש אמונה, אבל צריך לבנות אותה, לתת לה התעוררות – "ערי יהודה" לשון התעוררות. צריך להוסיף לאהבה המסותרת ולאמונה המסותרת שבכל יהודי התעוררות – לעורר, שלא יהיה "אני ישנה"¹³, שהכל ישאר בסתר, אלא שיהיה "ולבי עד", שהכל יתעורר בגלוי. "ערי יהודה" היינו לעורר, להכניס התעוררות בהודיה – הענין של היום, הוד שבהוד. מי עושה זאת? רשב"י.

על ידי שה', האלקים, מושיע ציון – מושיע את רשב"י – אז "ויבנה ערי יהודה", הוא יכול לבנות את ערי יהודה, כלומר, לתקן את ההתעוררות. גם ההתעוררות צריכה להיות בתיקון – "ערי יהודה" היינו אהבה ויראה שבלב, צריך לגלות אותן וגם להגביל אותן ובכך לתקן אותן.

10. משלי י', כג; טו, כא; יז, כז; כ, ה.
11. כד. **אשא עיני** מאמר "שבעה יסודי חינוך" פ"ג (וראה ביאור בפנים אל פנים פ"ד [עמ' קנט ואילך]).

12. ורמז: ציון ועוד ערי יהודה עולה שמעון, רשב"י עליו נדרש הפסוק.
13. שיר השירים ה, ב.

"ערי יהודה"

כולל גם את חבל
עזה – גם היא
חלק מערי יהודה.
שנזכה לכל "ערי
יהודה" וכולנו
נהיה בעצמנו
"ערי יהודה" לפי
הפירוש החסידי

ובתהלים, שבו אין ירושלים, רק ציון ובסוף
"יבנה ערי יהודה", יבנה אותנו, יבנה אותנו
להיות מ"תקיפי אדעא דישראל"^{כט}, כמו שלמדנו
לאחרונה^ל. פעמיים "ערי יהודה" שוה כתו,
פעמיים יש, פעמיים שילא.

"הוי' בציון גדול"

יש עוד פסוק חשוב שדורשים בו ש"ציון"
הוא רשב"י – "הוי' בציון גדול ורם הוא על כל
העמים"^{לב}. דורשים ש"בציון" היינו 'על ידי ציון'.
שוב, "ציון" הוא ה"צדיק יסוד עולם" – הצדיק
מקטין את עצמו, ועל ידי שהוא מקטין את עצמו
מאד-מאד ה' נעשה "גדול". כתוב ש"מאן דאיהו
זעיר איהו רב"^{לג} – המשמעות הפשוטה היא
שמי שמקטין את עצמו הוא עצמו נעשה גדול,
אבל כאן הפירוש שמי שמקטין את עצמו,
מפחית בכבוד עצמו, בכך גופא הוא מרבה בכבוד
שמים^{לד}, נעשה "הוי'... גדול". זהו פירוש מאד
יפה – "הוי' בציון [מכח אותו צדיק, רשב"י,
שמקטין את עצמו, ה' נעשה] גדול [אין סוף]".
בזכות רשב"י, לא רק שהוא גדול בעצמו,
"הוי' בציון גדול", אלא "ורם הוא על כל העמים"
– הוא נעשה רם על כל העמים, ובכך הוא גם
מנצח את ה"מלחמה להוי' בעמלק מדר דר"^{לה}
– עמלק הוא הלעומת-זה של הרם. ה' גדול
בעצמו מכח ההקטנה של הצדיק ומתוך כך
גופא בא שהוא גם "רם הוא על כל העמים".
היום משתמשים ב"רם" כר"ת של ר"מ בישיבה,
מתאים ל"מהפכה הרביעית" – שהר"מ של כל
העמים הוא ה' בכבודו ובעצמו... "גדול ורם"
משלימים ל-טוב ברבוע ("ברא אלהים" וכו').

כט מגילה כח, ב.

ל שיעור ליל שבת אמר (נדפס בגליון בהר) השתא.
לא "ערי יהודה" ועוד "לערי יהודה" – כמו שכתוב בפסוק
השני – עולה 650, כה פעמים הוי' (המספר העיקרי של
מאמר "חמש מצות כלליות", שפעם היה לו שם אחר...).

לב תהלים צט, ב.

לג זהר ח"א קכב, א.

לד ראה לקוטי מוהר"ו ו. ובכ"מ.

לה שמות יז, טז.

בעצמו מה הוא רוצה
באמת – כמו שהרבי נהג
לומר, "יתבונן מה רוצה
באמת"^{כח} – ומה ה' רוצה
באמת ממנו ולקבל בעצמו
את ההחלטה הנכונה. לא
שאין לו רבי, יש לו רבי,
בכל אופן הוא עובד בכח
עצמו. מי נתן לחסיד –
הגדול, העצמאי, שיש לו
כבר הבנה משלו – את
המוחי? "ציון", רשב"י, נתן לו את המוחין,
"ויבנה ערי יהודה".

"ויבנה ערי יהודה" היום

אלה שני הפירושים על "אלהים יושע ציון"
– קודם צריך להושיע את הצדיק שנפל, להרים
אותו, וכאשר מרימים אותו, הוא מתרומם, הוא
מרים את כולם אתו. אז, על ידי שהוא מתרומם,
"ויבנה ערי יהודה" – הוא בונה את ערי יהודה.
אז נאחל שנזכה לפרצוף החב"ד ונזכה לפסוק
"אלהים יושע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם
וירשוה".

שוב, המגיד אומר זאת על רשב"י. על
"ציון" הוא אומר ש"אנא סימנא בעלמא" –
כפי שרשב"י אמר על עצמו – והיום מתאים
שרשב"י יבנה לנו גם את ההתעוררות. יש לנו
משהו עמוק-עמוק בלב, אבל צריך שרשב"י
יעורר אותנו וגם יתן לנו מוחין. לחיים לחיים.

"ערי יהודה" כולל גם את חבל עזה – גם
היא חלק מערי יהודה. שנזכה לכל "ערי יהודה"
וכולנו – כל אחד מאתנו – נהיה בעצמנו "ערי
יהודה" לפי הפירוש החסידי.

"ערי יהודה" שוה שי. אמרנו שיש פה שני
פסוקים עם "ערי יהודה", בישיעהו, הפסוק
שמסיים "אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם",

כח ראה מכתב מחנוכה תשל"ב, ונתבאר בפנים אל פנים
ביאור לפרק ו (עמי' שו).

הפנות והנקודה האמצעית הן אותיות י-ל-כ-ם (צירוף מיכל – בת שאול, אשת דוד – וצירוף כלים), שעולות בדיוק 100, ממוצע כל מלה בפסוק (ממילא השאר עולה 700 – יחס של 1:7, כמו "אז ישיר" לט). המשולש הפנימי, משולש של עשר אותיות, עולה 182 (שתי השורות הראשונות עולות חן, השלישית עולה מב – עד כאן שוב 100 – והרביעית 82), כמנין יעקב, ז"פ הוי'. שאר האותיות, בהן מוקף המשולש הזה, עולות 618, כשם המזבח שבנה יעקב "אל אלהי ישראל"מ (חז"ל דורשים שה' קראו ליעקב "אל"מא, אבל הפשט הוא שזהו שמו של המזבח – הנקרא דווקא בשם המעלה שלו, ישראל – דוגמת "הוי' נסי"מב, שם המזבח שבנה משה).

זהו פסוק קצר ויפה, שיש בו עוד הרבה רמזים – תן לחכם ויחכם עוד.

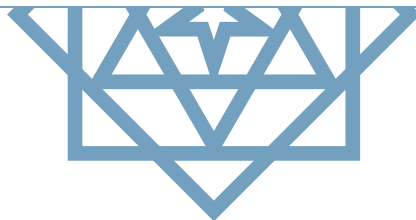
לט שמות טו, א.
מ בראשית לג, כ.
מא מגילה יח, א.

מב שמות יז, טו. 618, "אל אלהי ישראל", הוא מספר מובהק של חתך זהב – החלק הגדול בחלוקת 1000 לפי חלוקת זהב. החלק השני הוא 382, וכאשר מחלקים אותו גופא באותו אופן החלק הקטן הוא 146, "הוי' נסי".

נתבונן טפה ברמזי הפסוק: זהו פסוק שלם בתהלים שיש בו ח מילים – בחלוקה של 3 ו-5, חלוקת חתך זהב – וכח אותיות (בדרך כלל אומרים^ט שפסוק מושלם הוא ז מלים וכח אותיות, כמו "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ"^{טז}, "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר"^{לח} ועוד). כמה שוה כל הפסוק? זה פסוק קצר – אני באמת מתכוון שתחשבו... כל הפסוק שוה בדיוק 800, הרבוע הכפול של כ, כך שממוצע כל מלה הוא 100, 10 ברבוע. כח אותיות אפשר לצייר כמשולש של 7, מהי בתחלת הפסוק עד לשתי המלים "כל העמים", הביטוי האחרון בפסוק, שהן השורה התחתונה:

י
ה ו
ה ב צ
י ו ן ג
ד ו ל ו ר
ם ה ו א ע ל
כ ל ה ע מ י ם

לו בראשית רבתי בתחילתו. ובריבוי מקומות.
לז בראשית א, א.
לח שמות כ, א.

השיעור מוקדש לזכות: **שמואל נתנאל ש"י חייקין**
לכבוד יום ההולדת - כ"ח אייר. להצלחה בג"ר

שיעור

התוועדות ל"ג בעומר (ח"ב)

יכול לפטור העולם

קיצור מהלך השיעור

חלקה השני של התוועדות ל"ג בעומר הוא התבוננות ברצף של שלשה מאמרים במסכת **סוכה** – שנמסרו דרך חזקיה ששמעם מרבי ירמיה – שבתוכם **השבחים המופלאים שאמר רשב"י על עצמו. פרק א** עוסק במאמר הראשון, שהוא הלכתי ביסודו, ומסביר כיצד יש לקיים את כל המצוות **"דרך גדילתן"** גם בעבודה הפנימית. פרק זה גם מדגיש את עיקר עניינו של ל"ג בעומר – המכוון הפנימי של כל התוועדות – **שלום, אהבה ואחדות בעם ישראל. פרק ב** מסביר לעומק את שני מאמרי רשב"י בשבח עצמו וחותרם במבנה הפנימי של סדר המאמרים. **פרק ג** מבאר את הסברה ההלכתית בה רשב"י – שהוא סוד עולם המחשבה, סוד השבת – **"יכול לפטור העולם"**, הגילוי שכל העבירות של יהודי הן בגדר **"דבר שאינו מתכון"**. הפרק מסיים בסוד **שלש נשמות מיוחדות** הקשורות לל"ג בעומר ובברכות מאלופות.

ארץ ישראל^ב, שלמדנו עליו לאחרונה^ג – חכם שאוהב לשאול קושיות שהחכמים לא מסוגלים לענות עליהן, כי ההגיון שלו הוא לא הגיון פשוט, בינארי, אלא הגיון קוואנטי, ולא עומדים על סוף דעתו של רבי ירמיה. נציין שבהשגחה פרטית היום אנחנו מסיימים את לימוד ספר ירמיהו לפי הקביעות שלנו. התלמיד המובהק, העיקרי, של רבי ירמיה

אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רשב"י במסכת סוכה^א יש סוגיא בה מופיעים המאמרים הכי חזקים בכל הש"ס שאומר בעל ההילולא, רבי שמעון בר יוחאי, על עצמו. יש שם שלשה מאמרים שפותחים "אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי". בהשגחה פרטית, מי שאומר את המאמרים הללו בשם רשב"י הוא רבי ירמיה, אחד מתקיפי

ב כהתבטאויותיו כלפי חכמי בבל "בבלאי טפשאי" (פסחים לד, ב; כתובות עה, א. ועוד).
ג שיעור רמב"ם אור ליד' ניסן (נדפס בגליון מצורע: פסח) השתא.

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. אור ל"ח" אייר תשפ"ד – כפ"ח.

א סוכה מה, ב.

אם אני מניח
תפילין בבקרה,
מה זאת אומרת
שאני צריך
להניח תפילין
דרך גדילתן? אם
האשה מדליקה
נרות שבת קדש
צריך להדליק
אותם דרך גדילתן,
מלמטה למעלה
– מה זאת
אומרת?

יוצא בהן אלא דרך גדילתן" –
בכל המצוות של התורה איני
יוצא אלא אם כן אני לוקח את
החפצא של המצוה, כאן מדובר
בלולב, ומחזיק אותו דרך גדילתו.
כלומר, צריך שמה שמופנה
למעלה יהיה הצד העליון בגידול
של הדבר ומה שמופנה למטה
הוא הצד התחתון בגידול שלו
– רק ככה אני יוצא ידי חובה.
אם אני לוקח את הלולב הפוך
איני יוצא ידי חובה, וכך לגבי
כל המינים. המפרשים שואלים¹
לגבי האתרוג – מה הלמעלה
ומה הלמטה? לא פשוט. לכאורה,

העוקץ הוא הלמעלה בעץ, אבל אנחנו נוהגים
הפוך. כלומר, צריך עין טובה בשביל לזהות מה
הלמעלה ומה הלמטה.

המאמר הזה הוא פלא. בפשטות הנושא הוא
מצות לולב, בה אני מבין שצריך לאחוז דרך
גדילתו, אבל מה פירוש שכך צריך להיות ב"כל
המצוות כולן"? איך הכלל הזה נכון בתפילין
– אם אני מניח תפילין בבקרה, מה זאת אומרת
שאני צריך להניח תפילין דרך גדילתן? הרי זו
מצוה! אם האשה מדליקה נרות שבת קדש צריך
להדליק אותם דרך גדילתן, מלמטה למעלה –
מה זאת אומרת?

"השלום שקול כנגד הכל"

כל מצוה היא לשון צוותא וחיבור! יש
בחסידות פתגם שכל המצוות הן היכי תמצי
בשביל לעשות התוועדות חסידים. בשביל מה
עושים התוועדות חסידים? בשביל אחדות,
בשביל דיבוק חברים, עם קצת 'לחיים' שגם
מקרב את הלבבות ביחד – הכל בשביל חיבור.
בשביל שתהיה מצוה, שנהיה כולנו בצוותא חדא,

נקרא חזקיה. הרבה פעמים
בגמרא כתוב רבי חזקיה, כי הוא
מוסמך כאן, בארץ ישראל, אז הוא
רבי ("כל רבי מארץ ישראל"),
אבל בסוגיא הזו הוא נקרא רק
חזקיה, בלי הרבי. בגמרא יש
עוד חזקיה, חוץ מרבי חזקיה
הזה – חזקיה הבן של רבי חייא,
שהוא הרבי של רבי יוחנן, וכל
זמן שהוא היה בחיים רבי יוחנן
לא לקח גדולה לעצמו להיות
ראש הישיבה בטבריה. רק לאחר
שהסתלק חזקיה, הרבי שלו,
הוא נהיה ראש ישיבה. הוא בדור
התפר בין התנאים לאמוראים,

לכן לפעמים כתוב שהוא אמורא ולפעמים כתוב
שהוא תנא. זה חזקיה אחר – יש שני חזקיה.
כתוב שחזקיהו המלך היה ראוי להיות משיח
אם רק היה אומר שירה, אז יש לו שני תיקונים
בחז"ל – חזקיה הראשון, הרבי של רבי יוחנן,
וחזקיה השני, התלמיד המובהק של רבי ירמיה,
שמוסר לנו את המאמרים המופלאים האלה.

א. דרך גדילתן כל המצוות – דרך גדילתן

שוב, חזקיה אומר שלשה דברים בשם רבו,
רבי ירמיה, שאומר משום רבי שמעון בן יוחאי.
שני האחרונים הם שבחים עצומים שרשב"י
אומר על עצמו, אך הדבר הראשון הוא המשך
הסוגיא שם בסוכה, שדנה בנטילת לולב, ארבעת
המינים, בסוכות. המאמר הראשון הוא הלכה,
נשמע כהלכה, אבל הוא הרבה יותר מהלכה גם
על פי פשט:

"אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי
שמעון בן יוחאי כל המצוות כולן אין אדם

ה ראה שו"ע או"ח תרנא, ובנו"כ שם; שו"ע אדה"ז שם
סי"ב.

1 לוח "היום יום" ח' חשוון.

ד תקו"ז חדש צח, א. ראה שם הגדולים סדר תנאים
ואמוראים; כש"ט (קה"ת) אות קמ.

כאשר כל אחד מחזיק את חברו כגדול ממנו ומשפיע עליו יש אחדות אמתית ויכולת לקבל מהזולת את הטוב שבו ולגדול ביחד ("דרך גדילתן")

בתחלת פרשת השבוע, פרשת בחקתי (הפרשה היגל בתורה, שבפסוק הראשון שבה גל אותיות ו"אם בחקתי" עולה גל במשולש), כתוב "ונתתי שלום בארץ"¹ – אם יש שלום אין פגע רע, אין שום דינים, אין שום מלחמות. אם רוצים לבטל את המלחמה, וגם לנצח במלחמה סופית – הכל תלוי אך ורק בשלום בתוכנו. זו הסגולה המיוחדת של ל"ג בעומר, שכולנו – כל החברים, כל החבורה – נגיע לאחדות אמתית. מה רש"י אומר על "ונתתי שלום בארץ"? המשפט הראשון שלו הוא "אם אין שלום אין כלום" – בלי שלום הכל הוא 'גארנישט מיט נישט'. סימן שאם יש שלום – יש כלום... המלים **שלום וכלום** הן לשון נופל על לשון, יש ביניהן רק חילוף של אותיות **ש.כ.** אז נברך שיהיה שלום ושיהיה כלום. אחד כך רש"י כותב עוד משפט – הכל מחז"ל¹⁰ – שמכאן לומדים ש"השלום שקול כנגד הכל".

נתחיל בגימטריא הראשונה שלנו הערב: כמה שוה "השלום שקול כנגד הכל"? 949, 13 כפול 73, **אהבה כפול חכמה – אהבת ישראל.** מספר שמי שמסתובב אצלנו צריך כבר להכיר... זו גימטריא מכוונת, שכדאי שזוכור אותה – "השלום שקול כנגד הכל" עולה **אהבת ישראל**, ה"כלל גדול בתורה" של רבי עקיבא¹⁰, רבו של רבי שמעון בר יוחאי.

לכך שייך גם המשפט הידוע שאנחנו מוכירים הרבה פעמים בל"ג בעומר, "אנן בחביבותא תליא מילתא"¹¹. רשב"י אומר שהדור שלנו – בניגוד לדור הקודם – הוא דור של אהבה¹¹. הדור הקודם היה הדור של עשרת הרוגי מלכות,

כל אחד צריך להחזיק בחבר דרך גדילתו. צריך עין טובה בשביל לראות מה הלמעלה ומה הלמטה בדרך גדילתו של האדם, של החסיד, של היהודי. בעיקר, מבואר בחסידות¹², שצריך להחזיק את החבר כגדול ממני – להכיר שאני למטה והוא למעלה.

כאשר כל אחד מחזיק את חברו כגדול ממנו ומשפיע עליו יש אחדות אמתית ויכולת לקבל מהזולת את הטוב שבו ולגדול ביחד ("דרך גדילתן").

הנושא העיקרי שלנו הערב, הוא מה שרבי מענדל'ע ויטבסקע, בעל פרי הארץ, כותב על רבי שמעון בר יוחאי¹³ – שעיקר הענין שלו הוא שלום ואהבת חברים. עיקר הענין כאן הוא שיהיה שלום בינינו. ל"ג בעומר, הוד שבהוד, שבהקבלה לנשמות היינו אהרן שבאהרן¹⁴ שכולו אהבת ישראל וכל ענינו שלום – הוא "אהב שלום ורודף שלום"¹⁵, הוא משים שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו¹⁶ והשלום הוא תכלית הברכה בה הוא מברך את עם ישראל באהבה – "וישם לך שלום"¹⁷.

ז ראה אור תורה תהלים רמח (נתבאר בח"א של ההתוועדות) ופרי הארץ שבהערה הבאה.

ח ראה פרי הארץ מכתב יג וביאורו.

ט כנ"ל בח"א של ההתוועדות – נדפס לעיל.

י אהרן שבאהרן ועוד שלום עולה 1190, סוד "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד" (ישעיה נב, יג) שנאמר במשיח. אהרן שלום בהכאה פרטית עולה 3650 – י"פ ששה, נ"פ חכמה.

יא אבות פ"א מי"ב.

יב דרך ארץ זוטא פרק השלום; אבות דרבי נתן יב.

יג במדבר ו, כו. ידוע שבברכת כהנים יש 15 תבות, 60 אותיות וכולה עולה 2718 – עם כל הסודות שבכך. הברכה חותמת בשלום, אבל הנביא אומר (ישעיה נז, יט) שצריך שלום כפול – "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר הוי' ורפאתיו" (בפרט בחדש איר בו "אני הוי' רפאך"). כאשר נוסף את התבה "שלום" לברכת כהנים כבר יהיו בה 16 (4 ברבוע) תבות, 64 (8 ברבוע) אותיות והכל יעלה 3094, המספר הראשון שהוא גם כפולת יעקב (טוב פעמים

יעקב) וגם כפולת רחל (אחד אהבה פעמים רחל), ודוק.

יד ויקרא כו, ו.

טו יל"ש עה"ת רמז תערב.

טז ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד.

יז זהר ח"ג קכח, א.

יח דור של אהבה הוא דור של אברהם אבינו (שבא כאן אחרי דור של יראה, דור של יצחק, כפי הסדר בו יוצאת מהדעת עטרא דגבורות קודם לעטרא דחסדים). כאשר אברהם אבינו מגיע לארץ הוא הולך קודם כל "עד מקום שכם" (בראשית יב, ו) ומתפלל שם על שמעון (שרש רבי שמעון) שנלחם שם – עם לוי אחיו – באנשי שכם.

"עצי שטים עמדים"^ד. מהמלה "עמדים" לומדים שקרשי המשכן צריכים לעמוד בדרך גדילתן, ומ"עצי שטים עמדים" לומדים לכל התורה כולה, כל המצוות כולן.

"עצי שטים עמדים" הם משהו כללי מאד. כתוב במאמר המפורסם "באתי לגני"^ה ש"שטים" היינו שטות – יש שטות של קליפה וצריך להפוך אותה לשטות של קדושה. מהשטים צריכים לעשות את קרשי המשכן – להפוך את ה"שקר של עלמא דשקרא (בו נראה המציאות לדבר נפרד, ולא כחלק מהאחדות האלקית) ל"קשר וקשר בתוכנו. שוב, זהו התפקיד של כל מצוה, לשון צוותא, שצריך לעשות אותה "בשם כל ישראל". בכל מצוה יש את הכח של "עצי שטים", בגימטריא תענוג (23 ברבוע), כח להפוך את השטות דלעומת-זה, שבעצם היא תענוג דלעומת-זה, לתענוג אלקי, להעמיד את את ה"שטים" ב"דרך גדילתן".

המבט שלנו על העולם הזה, עלמא דשקרא, הוא מבט מטעה – בו דברים טפלים ושוליים נדמים חשובים והם דוחים דברים חשובים באמת (וזו, כמו שמוסבר ב"באתי לגני", השטות הגדולה ביותר). בחסידות כתוב^ו שה' מסתכל עלינו דרך התורה, שמשמשת כזכוכית מגדלת, המראה עד כמה אנחנו, עם ישראל, הלומדים את התורה ומקיימים את מצוותיה, הם הדבר הגדול באמת בתוך העולם. באותו אופן, קיום המצוות "דרך גדילתן" הוא מתוך התבוננות על המציאות בזכוכית המגדלת של התורה המראה שהמצוה גדולה עד אין סוף (ואני, מקיים המצוה, קטן ביחס אליה – כמו שאני קטן ביחס לחבר עלי

כו שמות כו, טו. "עצי שטים עמדים" עולה ג"פ (ממוצע כל מלה) ולא (שערים), אהיה במשולש.
כז מאמר ד"ה "באתי לגני" ה'תש"ו פ"ג.
כח ראה ד"ה "איתא במדרש תילים" תרנ"ג.

שבראשם רבי עקיבא, רבו של רשב"י – דור של פחד, "פחד יצחק"^ז. אבל "אנן בחביבותא תליא מילתא" – אנחנו דור של חיבור, של דיבוק חברים, כמו שהאריז"ל אומר^ח שדיבוק חברים הוא התנאי להבאת משיח.

היום המסוגל ביותר לדיבוק חברים הוא היום – זהו המסר של רשב"י והכח של רשב"י לפעול אצלנו. האחדות מגיעה דווקא מתוך העובדה שיש יחידה סגולה, כמו שאומר רשב"י – במאמר הבא – "ראיתי בני עליה והם מועטים... אם שנים הם אני ובני" (ויש מקום בו כתוב "אם אחד הוא אני הוא"^ט, על דרך מאמר רשב"י על עצמו בזהר "אנא סימנא בעלמא"^י, כמו שהזכרנו^{יא}). החיבור בין היהודים – גם הצוותא שלנו, בחדר הזה – הוא בלב (כמו שהסברנו קודם^{יב}, בסוד "ציון",

שיחוד אבא ואמא הוא דווקא בלב). הרבי הרש"ב אומר^{יג} שהיחידה שבנפש מתגלה בלב, לא במח. החיבור שלנו הוא גילוי היחידה שלנו – אנחנו יחידה, כמו יחידה בצבא, יחידה אחת (גם גדל, השרש של "דרך גדילתן", בגימטריא יחידה). דווקא יחידה סגולה מגלים אצלנו את היחידה, בה כולנו מאוחדים^{יד}.

"עצי שטים עמדים"

מאיפה רשב"י לומד את הכלל שכל מצוה צריך לקיים דרך גדילתה? מהמשכן, בו כתוב

יט בראשית לא, מב.
כ שער הגלגולים הקדמה לט.

כא ב"ר לה, ב.

כב זהר ח"א רכה, א.

כג בח"מ של השיעור – נדפס לעיל.

כד סה"מ תער"ב ח"א פל"ה; סה"מ תרס"ו עמ' פא. ועוד.
כה וראה דרך חיים שער התפלה פפ"ד שמצד החיה יש הבדלים בין יהודים אך מצד היחידה כולם שוים ובשערי אורה שער הפורים צא, ב שדווקא בזמני דוחק ומסירות נפש – בהם מתגלה היחידה – כל ישראל מתאחדים.

אין יותר קרשים, אולי לא נזכה לראות שוב את הקרשים האלה (אומרים דווקא על הקרשים, לא על משהו אחר) – לא! "עצי שטים עמדים", שעומדים לעולם ולעולמי עולמים". כלומר, מפרשים ש"עמדים" היינו נצחיים. איך נזכה לראות את עצי השטים האלה? על ידי שנקיים את המצוות "דרך גדילתן" – קיום כזה מנציח לנו את ה"עצי שטים". כאשר נתבונן על כל מצוה דרך אותה 'זכוכית מגדלת', נראה שגם מצוה שנראית קטנה, מוגבלת וזמנית (עד ל"מצוה שהזמן גרמא") היא באמת נצחית^{לכ}, עומדת לעולם ולעולמי עולמים^{לג}.

כל המצוות הן "עצי שטים עמדים" – יש להן כח להפוך את השטות לשטות דקדושה, ולהפוך את ה"שקר" של עלמא דשקרא ל-**קרש** ול-**קשר** בינינו, ולהיות נצחיות – והכל בכח של קיום המצוות דרך גדילתן.

חקטנות לגדלות בקיום המצוות

נעשה עוד גימטריא יפה: כמה שוה המלה **מצוה** – לשון צוותא וחבור, דיבוק חברים – במספר קדמי (בו כל אות שוה לסכום כל האותיות מ"א עד אליה)? 676, שם הוי' ב"ה ברבוע^{לד}. זהו כבר רמז יפהפה שבתוך כל מצוה יש כח של הוי' ברבוע, "הוי' [פעמים] הוי'^{לה}, כמו שכתוב לפני יג מדות הרחמים (כמו שאומרים ש"אהיה אשר אהיה"^{לו} היינו **אהיה פעמים אהיה, אמת**). המצוה צריכה להיות "דרך גדילתה" – בגימטריא בדיוק אותו דבר, הוי' ברבוע! כאן יש רמז יפהפה שכל מצוה צריכה להיות "דרך גדילתה" ואחרת לא יוצאים בה

לב ורמז: כל מצוה היא נצחית עולה רבי שמעון בן יוחאי! לג ראה באורך תניא סוף פכ"ה.

לד השרש של מצוה הוא **צוה** ויש לו קשר לשרש ציה – השרש של ציון, נושא החלק הראשון של התנועות – בשניהם העיצור היחיד הוא צ (סוד "צדיק יסוד עולם", צדיק עליון וצדיק תחתון, וכפי שנתבאר שם), בתוספת ייה בשרש האחד ובתוספת ויה בשרש השני, שלמות שם הוי' ב"ה.

לה שמות לד, ו.

לו שם ג, יד.

אני מסתכל, כנ"ל – ולכן מתמסר לקיום המצוה ולימוד התורה ומתוך כך גדל ומקבל משמעות וחשיבות אין-סופית בעיני ה' (ט).

הלימוד של רשב"י מופיע גם בברייתא, הוא דבר מוסכם, אבל חוץ ממנו יש בגמרא עוד שני פירושים ל"עצי שטים עמדים": הסבר נוסף הוא ש"עצי שטים עמדים" אומר ש"היו מעמידים את ציפוי". היו דברים במשכן בהם הציפוי היה עומד בפני עצמו, כמו שבריחי המשכן נכנסו בציפוי זהב אבל הציפוי עמד בפני עצמו^{לז}, אבל את

הציפוי של קרשי המשכן העמידו הקרשים עצמם העמידו. צריך להבין בדיוק מה הפשט, אבל כנראה התכונה הזו גם קשורה ל"דרך גדילתן". בהקשר שלנו, הציפוי הוא לבושי הנפש – מחשבה, דבור ומעשה – שמצפים את עצם המוחין והמדות. אכן, כמבואר בתניא^{לא}, מחשבה, דבור ומעשה של תורה ומצוות גדולים מעצם המוחין והמדות, שהרי בקיום המצוות מתאחדים עם ה', אין-סוף ב"ה, ואילו המוחין והמדות של האדם מוגבלים. ה"עצי שטים", העצה של שטות דקדושה, גורמים להכרה הזו (בקטנות האדם ואין סופיות המצוות, כנ"ל) וכך "מעמידים את ציפוי".

יש גם הסבר שלישי, הכי חשוב: "שמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויון?" – שמא תאמר שלאחר שנגזז המשכן עם הכלים, גמרנו, הכל הלך לאיבוד, אין יותר משכן, אין יותר כלים,

כט אכן, מתוך כך מתגלה אצל ה' ש"מחשבתן של ישראל" – היינו האופן בו ה' חושב עלינו – קדמה לכל דבר" (בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פ"ד ופ"א), גם לתורה הקדומה, וד"ל.

ל ראה פירוש על שמות כו, כט.

לא תניא פ"ד.

ה"עצי שטים",
העצה של שטות
דקדושה, גורמים
להכרה בקטנות
האדם ואין סופיות
המצוות וכך
"מעמידים את
ציפוי"

ל"תקיפי ארעא דישראל" אין חילוק בכלל בין הלכה לאגדה - עבורם הכל אותו דבר, הכל אחד

"ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אלעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו".

זהו מאמר מופלא ביותר, שמזכיר סיפור שאנחנו אוהבים לספר^ט, וכעת נספר אותו לכבוד רשב"י - סיפור של אדמו"ר הזקן עם רבי מענדל'ע מויטבסק^ב: אחרי הסתלקות הרב המגיד נ"ע אדמו"ר הזקן, שהיה הצעיר בתלמידי המגיד, התקשר לרבי מענדל'ע, אחד מהמבוגרים בחבורה. חברו רבי נחום מטשרנוביל, בעל המאור עינים, שגם היה מוקני תלמידי המגיד, שאל אותו - למה בחרת ברבי מענדל'ע ולא בי? הוא ענה לו שכאשר נכנס אליו מישהו הוא ראה עליו את כל מה שעבר עליו בחיים, כמו סרט של כל החיים בבת אחת - ממתי שנולד ועוד קודם, מרגע קליטת הזרע, סוד הבריאה, כנודע^{מא} - "כולן נסקרין בסקירה אחת"^{מב}. רבי נחום לא התפעל מזה בכלל ואמר לו 'נו?!'. כלומר, 'אז מה? אני לא רואה ככה?! למה בחרת בו?'. אדמו"ר הזקן הוסיף, שלא רק שרבי מענדל'ע ראה את כל החיים של מי שנכנס אליו, מרגע שנוצר עד עכשיו, אלא את גם כל הגלגולים שלו מאז אדם הראשון, מאז שנברא העולם, ועד עכשיו. אמר לו רבי נחום - 'נו?!'. כלומר, 'אז מה? אני לא ככה?'. אז הוא אמר לו - ראיתי עליו, על רבי מענדל'ע ויטבסקער בעל פרי הארץ, שהוא ראה על מי שנכנס עליו כל מה שעבר עליו מבריאת העולם וגם כל מה שיעבור עליו עד ביאת ינון ועד בכלל, עד תחית המתים. רק אז המאור עינים התפעל,

ידי חובה.

צריך להבין עוד מה המשמעות של "דרך גדילתן" בכל המצוות, חוץ מארבעת המינים. חוץ ממה שכבר אמרנו, הפירוש הכי פשוט קשור למושגים קטנות וגדלות, כמו שיש לנו שער בסוד

ה' ליראיו שנקרא "קטנות קודם לגדלות"^{טז} - צריך להתחיל מתוך קטנות לגדול. גדלות פירושה בגרות - בכל מצוה צריך להתבגר. המצוות הן בשביל להתבגר, "דרך גדילתן" - לצאת מהקטנות, לעלות מהקטנות, ולהגיע לגדלות מוחין. זהו הסוד של מצוה (במספר קדמי, שמבטא את ה'גדילה' של כל אות על בסיס האותיות שקדמו לה), שם הוי' ברובע (שגם הוא 'התבגרות' של התכללות שלמה).

עוד לא יצאנו לגמרי ידי חובת הסבר מה פירוש "דרך גדילתה", אבל התחלנו להסביר איך רשב"י יכול לומר לנו את הדין הזה לא רק על מצות לולב, אלא שבכל המצוות כולן אין אדם יוצא בהן אלא דרך גדילתן. שוב, זהו המאמר הראשון של "חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי" בסוגיא הזו.

ב. שבחי רשב"י

"מיום שנברא העולם ועד סופו"

אחד כך הסוגיא עוברת, בלי בעיה, ממה שהוא לכאורה הלכה לאגדתא גמורה - אבל אותו אחד אומר את הדברים. כלומר, ל"תקיפי ארעא דישראל" אין חילוק בכלל בין הלכה לאגדה - עבורם הכל אותו דבר, הכל אחד^{טז} (מה שאין כן בדרך הבבלי, "חסידי דבבל"):

לז סוד ה' ליראיו ש"כ.

לח "תקיפי ארעא דישראל" הם בסוד החכמה (מוחין דאבא) - הלכה אגדה עולה חכמה, בה מאיר "אחד האמת" (תניא פל"ה בהגהה), ומתגלה שהכל אמת (הלכה בגימטריא כלי ואגדה בגימטריא אחד - יחד הם כלי אחד, כלי לגילוי אחד האמת).

לט ראה קומי אורי מאמר "יכול לפטור העולם"; שיעור אור לד"ך תשרי תשע"ה. ועוד.

מ רשימות דברים מדור הצדיקים פי"א.

מא ראה בעתה אחישנה פי"ז הערה א (עמ' רפ"רפא).

מב ר"ה יח, א.

בשביל להגיע

לתחלת בריאת
העולם רשב"י
לוקח לעצמו את
הבן שלו, אבל
בשביל להגיע עד
הסוף הוא גם צריך
אחד שמקיים
יותר מכולם "בן
יכבד אב", קשר
בין אבא ובן, ועם
שניהם הוא מגיע
מסוף העולם ועד
סופו

היה לשפוט את עם הארץ, וכל דין שבא לפניו הוא היה הולך לבית החפשית ושואל את אבא איך דנים את הדין הזה, ולכן עליו כתוב "בן יכבד אב". גם קשור לכאן – בשביל להגיע לתחלת בריאת העולם רשב"י לוקח לעצמו את הבן שלו, אבל בשביל להגיע עד הסוף הוא גם צריך אחד שמקיים יותר מכולם "בן יכבד אב", קשר בין אבא ובן, ועם שניהם הוא מגיע מסוף העולם ועד סופו.

בסיפור יש בדיוק אותן שלש בחינות. אם נחזור לרבי מענדל'ע, בהתחלה הוא באמת ראה מכח עצמו רק את כל החיים של האדם שעומד לפניו מאז שהוא נברא. כל פעם שרבי נחום אמר 'נו?!' אדמו"ר הזקן היה צריך להוסיף לו עוד בחינה, עוד ממד (כמו לצרף עוד נשמה לרשב"י). כדי שהוא יראה את כל הגלגולים הקודמים שלו, כל מה שעבר עליו מאז אדם הראשון – "איפה היית מ^ט באיפה של אדם הראשון^ג – עד עכשיו הוא מצרף את ה'בן' שבעצמו. כדי שיראה גם את כל מה שיעבור עליו עד ביאת גואל צדק, עד ביאת ינון, הוא צריך לצרף אליו מלך אחד-מיוחד, שאין בו דופי ושמקיים בעצמו "בן יכבד אב". כל הבחינות הללו היו בתוך רבי מענדל'ע ויטבסקער^{כז}, לכן בדיוק מקביל לסיפור.

חמש נשמות

במאמר השני של "חזקיהו אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי" צריך שלשה כדי לפטור את העולם – שמעון, אלעזר ויונתן ביחד.

מט איוב לח, ד.

נ שמות רבה מ, ג.

נא ובתוספת הסבר: כל צדיק – ובעצם כל אדם – בפני עצמו בעמדו לפני ה' אלקיו הוא בחינת ההוה, עומד כאן ועכשיו לפני ה'. מכח בנו הוא כולל בעצמו את העבר, בסוד "אברם העברי" (בראשית יד, ג) מכח יצחק שעתידי להוולד לו, היינו תשוקתו לבן (עליה אמר "הן לי לא [נתתה זרע]"), סוד מדת ההשתוות מכחה זכה לבן ובה הכל שוה ומתגלים כל גלגולי העבר). אך דווקא מכח המלכות שבו – מלכות אברהם, סוד "עמק המלך" (בראשית יד, יז וברש"י שם) – מתגלה לו גם כל העתיד, עד ביאת גואל צדק, מלך המשיח, וד"ל.

'יצא מהכלים', והבין למה אדמו"ר הזקן באמת בחר להתקשר אליו.

הסדר בסיפור הוא ממש אותו יחס כמו כאן בגמרא לגבי רשב"י, שרשב"י בפני עצמו הוא בסוד ההוה, אבל עם בנו יחד הוא כבר פועל מתחלת העולם ועד עכשיו (עבר), ואם יש לו גם את יותם בן עוזיהו, שמצטרף אליהם, הכח הוא מסוף העולם ועד סופו^{מג} (עתיד)^{מד}. יותם הוא היחיד בין כל מלכי

ישראל ש"אין בו דפי"^{מה} – המלך המושלם, שלא היה בו חטא בכלל. לא רק שלא היה ביותרם חטא, אלא שמציינים^{מו} שהוא הכי קיים "בן יכבד אב"^{מי}. איך? אביו עוזיהו היה מצורע – הוא ישב ב"בית החפשית"^{מח}, שאפשר גם היום לראות אותו בירושלים. כתוב שיותרם נולד תוך כדי שהוא היה מצורע בבית החפשית. ככה הוא גדל, אבל הוא מאד כיבד את אביו, והיה משרת אותו בתוך המקום של המצורעים, של הטמאים. הוא ישב ושפט את עם הארץ, היה מלך במקום אביו, אבל לא לקח את כתר המלכות כל זמן שאביו היה חי. עיקר התפקיד של המלך

מג יותם הוא סוד יוסף בו נאמר "יפה תאר ויפה מראה" (בראשית לט, ו) – סוד העתיד הנעלם לגמרי (תפלת מוסף, כמבואר בכ"ד באהבת שלום שהיא בסוד יוסף, הנוספת על שלש התפלות שכנגד סדר הזמנים בהוה). שעל כן לא עמדו אביו ואחיו על סוף דעתו, וד"ל.

מד הסדר של הוה: עבר-עתיד הוא "הוי' מְלַךְ [בהוה] הוי' מְלַךְ [בעבר] הוי' ימלך לעולם ועד [בעתיד]" – וראה באורך ובעומק במאמר "כול לפטור העולם" הנ"ל הערה לט – העולה משיח צדקנו (היינו שהוא המשיג זאת אצל כל נשמה).

מה רש"י על דהוי"ב כז, ב.

מו ראה רש"י כאן ד"ה "יותם בן עוזיהו".

מז מלאכי א, ו.

מח מלכים ב, טו, ה; דברי הימים ב, כו, כא.

מתבקש גם לומר שהבן הוא פרצוף זעיר אנפין (ו"ז"א בעתיקא אחיד ותליא"ט עד ש"ז"א ועתיקא כולא חד"ט); נשמה נוספת היא יותם מלך יהודה, שהאריז"ל אומר"ט שרשב"י רצה אותו יחד איתו כי הוא עצמו גלגול של יותם – כולם נשמה אחת. אבל יש עוד שנים קשורים, שלא כתובים כאן במסכת סוכה. אחד הוא אחיה השילוני – עליו למדנו לאחרונה"ט אצל הבעל שם טוב"ט – שכתוב"ט גם שרשב"י הוא גלגול שלו, לכן הוא אמר שמקומו למעלה הוא עם אחיה השילוני"ט. אחד כך אחיה הוא המורה, הרבי, של הבעל שם טוב; מי עוד? כתוב בכתבי האריז"ל"ט שרבי שמעון בר יוחאי הוא גלגול של

עוד מישהו חשוב – משה רבינו. רשב"י הוא הגלגול העיקרי של משה רבינו, שבפעם הראשונה קוראים לו משה ובפעם השניה קוראים לו שמעון. השם משתנה לפי השליחות בגלגול הנוכחי (כאשר השם הוא הצנור לתת כח אלקי להצליח בשליחות) – כנראה יש גם קשר בין השמות

(בשני השמות אותיות **שם**, הפוך **במשה** וישר **בשמעון**, ושאר האותיות הן **עונה**, ודוק), אבל על פי פשט זהו שם שונה – אבל הנשמה היא אחת.

אם כן, יש בעצם חמש נשמות שהן מקשה אחת – שמעון, אלעזר, משה, אחיה, יותם. לא אמרתי אותן עכשיו לפי הסדר. מה הסדר המתבקש? רבי שמעון בר יוחאי הוא היחידה – שוב, הוא הכתר-היחידה כאן, בל"ג בעומר הוא

זה כבר מעורר שאלה – האם רשב"י קשור לעוד צדיקים גדולים?

רשב"י קשור בעצם לבן שלו – הוא והבן שלו הם כתר וחכמה. לפעמים כתוב"ט שהם דעת וחכמה, אבל בעצם רשב"י הוא הכתר של כל הנשמות. לרבי עקיבא היו חמשה תלמידים מובהקים, וכתוב"ט שהם היו הנפש-רוח-נשמה-חיה-יחידה שלו. היחידה שלו היא רשב"י – הוא הכתר; החיה שלו היא רבי מאיר – רבי מאיר בעל הנס, של פסח שני, שהיה לפני כמה ימים. מה המסר שלו? ש'אין מקרה אבוד"ט, את הכל אפשר לתקן. עובדים כמה ימים, מחסד שבהוד להוד שבהוד, מדבי מאיר לרשב"י, ומה הוא אומר? שהכל כבר מתוקן, כמו שהרבי אומר"ט. רבי מאיר מלמד שאת הכל אפשר לתקן, אין שום יאוש בעולם כלל, אבל כשמגיעים עוד כמה ימים לל"ג בעומר, לא רק ש"אין שום יאוש"ט, שאפשר לתקן, אלא באמת כבר תקנו הכל, הכל מתוקן, מוכן ומזומן למשיח. זהו

המסר של ל"ג בעומר, שהוא בעצם המסר של הרבי.

אבל האם יש עוד נשמות גדולות שרשב"י קשור אליהן כמו רבי אלעזר, הבן שלו? כעת נראה שיש חמש נשמות כלליות שקשורות יחד: שוב, רשב"י והבן שלו הם צמד, שכתוב שהם הכתר והחכמה. בדרך כלל חכמה היא אבא, אבל כאן האבא הוא הכתר והבן הוא החכמה (כתר-חכמה שוה "עצי שטים עמדים"). אבל אם רבי שמעון הוא הכתר, פרצוף אריך אנפין,

אם כן, יש בעצם חמש נשמות שהן מקשה אחת – שמעון, אלעזר, משה, אחיה, יותם

נד זהר ח"ג רצב, א; ע"ח ש"ג (א"א) פ"ב.

נח ע"פ זהר ח"ג קמא, א.

נט ראה גלגולי נשמות (לרמ"ע מפאנו) אות ש סעיף ג.

ס שבת פרשת שמני - נדפס בגליון תזריע.

סא כש"ט (קה"ת) אות קמג.

סב גלגולי נשמות לרמ"ע מפאנו אות פ סעיף ח.

סג זהר ח"ג שט, א.

סד שער הגלגולים הקדמה לו.

נב קול ברמה אות קלא.

נג ראה גם שיעורי כ"א אייר תש"ע; ט"ז אייר תשע"ו; י' אייר תש"פ ועוד.

נד לוח "היום יום" י"ד אייר, פסח שני.

נה שיחת יום ב' דר"ה ה'תשמ"ז; שיחת פרשת ויצא ה'תשנ"ב ובכ"מ (עפ שיחת שמח"ת תרפ"ט של הרבי הרי"צ).

נו לקומ"ת תורה עח.

מתרצת ששמונה עשר אלף רואים את השכינה באספקלריא שאינה מאירה, כמו שאר הנביאים, אבל המעטים אליהם התכוון רשב"י הם אלה שרואים את פני השכינה באספקלריא מאירה, כמו משה רבינו^ט. אחר כך הגמרא שואלת – האם אלה שרואים באספקלריא כל כך מעטים, שהם רק שנים או רק אחד? הרי אביי אמר שיש בכל דור לא פחות משלשים וששה צדיקים שמקבלים את פני השכינה בכל יום, כפי שהוא לומד מהפסוק "אשרי כל חוכי לו"^י. על כך עונה הגמרא – כפי שפתיחונו^י – שהל'ניקים אמנם מקבלים את פני השכינה בכל יום, אבל הם "עיילי בבר", כדי לראות את פני השכינה בכל יום הם נכנסים ברשות, ורשב"י שאמר שבני עליה הם מועטין התכוון לאלו "דעיילי בלא בר", הצדיקים שנכנסים בלי רשות, חפשיים לגמרי, כמו בן שנכנס לאביו בלי לקבל רשות.

אנחנו יודעים שאביי הוא המוחין דנגלה של הבעל שם טוב^{כז}. בכל אופן, הוא מבבל, מחסידי דבבל, וכל שכן רבא. מאד מענין כאן שהקושיות הן מדברי הזוג הכי חשוב בתלמוד בבלי, שלא רוצים להמעיט כל כך את כל הצדיקים. רואים כאן דוגמה יפהפיה בה חכמי בבל העיקריים מרבים במציאות הצדיקים. בדרך כלל הלכה כרבא, רק בששה מקרים הלכה כאביי^{כח}. רבא אומר שיש הרבה צדיקים, שמונה עשר אלף צדיקים. ואביי אומר שיש לפחות לו. על שניהם מתרצת הגמרא מה כוונת רשב"י – שהוא דבר על בני עליה מיוחדים לגמרי, שמהם הלואי שיש שנים, אני ובני, ואם יש רק אחד זה אני. זו דוגמה להבדל בין חסידי דבבל לתקיפי ארעא דישראל. מצד אחד, רשב"י ממעט בצדיקים, אך מצד שני התורה שלו היא של כולם יותר מאשר תורת חסידי דבבל. דווקא אותם שאומרים "אם שנים

הראש של כולם, גם של משה רבינו^ה. אחיה השילוני כאן במבנה הוא בחינת חיה, שגם מופיעה בשם שלו – הוא החכמה. על משה רבינו כתוב "משה זכה לבניה"^{טו} – הוא מדרגת הנשמה כאן (כמו שהוא בנשמות הכלליות של עם ישראל^{טז}). כמו שכבר אמרנו קודם, רבי אלעזר בנו הוא בחינת ז"א ביחס לאביו שהוא עתיקא – הוא, ה'זו, הרוח במבנה כאן. אחרון חביב, יותם – הוא מלך, מלך יהודה, לכן מן הראוי והנכון לשים אותו במקום המלכות, הנפש. ולסיכום:

יחידה	רשב"י
חיה	אחיה השילוני
נשמה	משה רבינו
רוח	רבי אלעזר ברבי שמעון
נפש	יותם מלך יהודה

בהקשר של המאמר שלנו בגמרא, יוצא מכאן שרבי שמעון, הכתר, צריך את התפארת בשביל להגיע לתחלת בריאת העולם וצריך דווקא את המלכות בשביל להגיע לסוף כל הדורות.

בני עליה מועטין

מה המאמר השלישי? "ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עליה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן". על כך שואלת הגמרא – האם הצדיקים כל כך מעטים? הרי רבא אמר שיש שמונה עשר אלף צדיקים סביב לה, כפי שרמזו בפסוק בסיום יחזקאל "סביב שמנה עשר אלף"^{טח}. הגמרא

סה שהרי ל"ג בעומר, יומו של רשב"י, הוא יום מתן תורה של פנימיות התורה, נשמתא דאורייתא, ואילו חג השבועות, הוא יום מתן תורה של גופא דאורייתא (שרש ה"גופא" באמא, בה "איהו וגרמוהי חד", אך שרש הנשמתא דאורייתא, רזין דאורייתא – ואף נשמתא דנשמתא דאורייתא ורזין דרזין דאורייתא – בכתר עליון, כאמור ברשב"י "סתר עליון לו נגלה").

סו ראה ר"ה כא, ב; זהר ח"ב קטו, א (ובניצוצי זהר שם).
סז ע"ח ש"ג (סדר אצילות) פ"ב; סוד ה' ליראין, תפלה קודם הלמוד פ"ו הערה ל.

סח יחזקאל מח, לה.

סט זהר ח"ב פב, ב. וראה סוכה מה, ב.

ע ישעיה ל, יח.

עא סיפורים נוראים (קאדאניר) מדור הבעש"ט עמ' לד (מהדורת תשע"ח).

עב קידושין נב, א ("והילכתא כוותיה דאביי ביע"ל קג"ם").

נשאר לנו להסביר

מה הסברא של
רשב"י, השכל
שלו – לא היסורים
שלו, אנחנו לא
אוהבים יסורים
– שדווקא הוא
יכול לפטור את
כל העולם כולו
ממדת הדין

הוא הבדלה, ואם כן כל המאמר השני הוא הבדלה.

על המאמר השלישי, "ראיתי בני עליה והן מועטין", אמרנו שהוא לטובתנו – כמה שיש פחות צדיקים גמורים (עד שיש רבי אחד) יותר טוב לכולנו. זו הבחינה של תקיפי ארעא דישראל לעומת חסידי דבבל. המדרגה הזו היא כבר ההמתקה. יש כאן דוגמה יפהפיה של סדר בסוגיא: אחרי מאמר ההכנעה (חש), מאמר בנגלה, באים שני מאמרי האגדה בשבחו של רשב"י, הבדלה המתקה (מל"מ).

ג. "דבר שאינו מתכוון חותר"

להתחשב במחשבה

נשאר לנו להסביר מה הסברא של רשב"י, השכל שלו – לא היסורים שלו, אנחנו לא אוהבים יסורים – שדווקא הוא יכול לפטור את כל העולם כולו ממדת הדין. הסברא המיוחדת של רשב"י היא "דבר שאינו מתכוון מותר"^{טו} – זו סברא שנאמרה בהלכות שבת, אבל הוא פוסק ככה לגבי כל התורה כולה. ידוע שבכל מקום שיש מחלוקת במשנה – בנגלה דאורייתא, בגופא דאורייתא – בין רשב"י לרבי יהודה או רבי יוסי אין הלכה כרשב"י אלא כרבי יהודה או כרבי יוסי^{טז}. אבל בהלכות שבת יש יוצא מהכלל, שבכמה מחלוקות הלכה כרשב"י^{טז}. כל כך למה? כי רשב"י, כמו שהסברנו^ט, הוא סוד "על הר גבה עלי לך מבשרת ציון"^{טז} – "הר גבה" הוא עולם המחשבה, עלמא דאתכסיא.

הם אני ובני" הם המביאים את המשיח, מלמדים שלום ואחדות וכיצד לקיים מצוה בשלמות, הוי' ברבוע – כל מה שדברנו קודם.

סדר המאמרים

אם כן, בעצם יש כאן שלש מדרגות, שלשה מאמרים, שהם בסדר היסודי של הכנעה-הבדלה-המתקה (חש-מל"מ)^{טז}: המאמר הראשון, שצריך לקיים את כת המצוות "דרך

גדילתן" – מאמר של הלכה, של נגלה – הוא הכנעה, שהרי תוכנו הפנימי הוא שהאדם יחזיק את עצמי קטן ביחס למצוה וביחס לחבה, כנ"ל. המאמר השני הוא "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". איך הוא פוטר את כל העולם כולו? המפרשים אומרים^{טז}, על פי פשט, שהוא פוטר ביסורים שהוא קבל במערה. כותבים משהו מאד חזק – אפשר לומר שספק אם הוא נכון, אבל כך כותבים – שהיסורים שרשב"י ובנו סבלו במשך 12-13 השנים במערה, כשהיו כל הזמן בתוך חול, גדולים יותר מכל היסורים של עשרה הרוגי מלכות שהיו בדור הקודם. לכן הם זכו למה שהדור הקודם לא זכה, לפטור את כל העולם – הם קבלו את כל העונש שמגיע לכל היהודים במשך כל הדורות. ההסבר הזה לא מפורש בגמרא, לכן נאמר פירוש אחד לגמרי – שרשב"י יכול לפטור את העולם לא בגלל קבלת יסורים, אלא מתוך סברא^{טז}, סברא בהלכה, שנסביר בהמשך בע"ה. לרשב"י יש שכל שבו הוא יכול ללמד זכות ובכך לפטור את כל העולם כולו ממדת הדין. חילוק שתלוי בסברא

עג כש"ט (קה"ת) אות כח.

עד חדא"ג מהרש"א שם ד"ה "בפרש"י לפטור".

עה שרש סבר מתחלף בשרש סבל בחילוף למנה. ועוד, גם ביסורים וגם בסברא העיקר הוא אותיות סר, סוד "כי סר לראות" (שמות ג, ד) האמור במשה רבינו שסר לראות את הסנה הבווער באש (אש יסורי רבי עקיבא והאש המבהיקה של הברקות רשב"י).

טו ביצה כג, א.

טז עירובין מו, א.

עה שבת קנד, א.

עט ישעיה מ, ט.

”דבר שאינו מתכון – מותר”

בכל אופן, מה ההלכה? יש מחלוקת בין רשב”י לרבי יהודה האם דבר שאינו מתכון מותר או אסור. רבי יהודה אומר שאף על פי שלא מתכוון – אסור. רשב”י אומר שהתורה אסרה רק ”מלאכת מחשבת”^צ, כפי שלומדים מהסמיכות של שבת למשכן, בו כתוב ”מלאכת מחשבת”^{צא}. דבר שאינו מתכון אינו ”מלאכת מחשבת” ולכן הוא מותר – לא סתם פטור, אלא מותר לכתחילה.

הדוגמה העיקרית היא גרירת ספסל על קרקע בשבת. פעולת הגרירה מותרת, אבל היא עלולה לעשות חריץ בקרקע, ולעשות חריץ אסור, משום חורש או משום בונה^{צב}. אם כן, מי שגרר את הספסל עשה איסור, אבל הוא לא התכוון לאיסור. השאלה, האם כשאדם עושה איסור בלי להתכוון – זה בסדר או לא בסדר? האם אדם צריך להזהר ולדאוג שלא יעשה איסור, אפילו שהוא לא מתכוון לו בכלל? רשב”י אומר שלא צריך להיות לחוץ. מי שכל הזמן חושש שאולי הוא יעשה איסור גם על ידי הפעולות המותרות – הוא טיפוס לחוץ. רשב”י בא להציל את הלוחצים^{צג}, ולכן הוא אומר שדבר שאינו מתכון מותר לכתחילה.

לגבי רבי יהודה, שאומר שדבר שאינו מתכון אסור, יש שלש דעות בראשונים מה כוונתו: יש דעה^{צד} שהוא אומר שאסור מדרבנן, אבל הוא מסכים עם רשב”י שמדאורייתא אין איסור. כלומר, מעיקר הדין דבר שאינו מתכון מותר, אבל חכמים אסרו. יש דעה^{צה} שהוא אומר שאסור דאורייתא, אבל אין חיוב חטאת. יש דעה^{צו} שהוא אומר שאסור וגם חייבים חטאת. אצל רבי שמעון

שם השרש של רשב”י, והוא מסוגל לגלות לנו את אותו עולם. השרש של שמעון הוא ב”שמע ישראל הוי’ אלהינו הוי’ אחד”^פ, ”שמע” לשון הבנה^{פא}. ”שמע ישראל” הוא הפסוק העיקרי שאומר משה רבינו לעם ישראל, לכן רבי שמעון הוא הגלגול העיקרי של משה רבינו. אף על פי שמשה לא מברך את שבט שמעון^{פב} – הוא מתגלגל בתוך האיש שמעון, הצדיק רבי שמעון. עולם המחשבה הוא שבת, ”בקושי התירו לדבר [אפילו] בדברי תורה בשבת”^{פג} – משה הוא בחינת שבת^{פד} ורבי שמעון הוא בחינת שבת. שבת הוא יום שבכולו צריך לעלות ”על הר גבה”, להגיע לעולם המחשבה – שכל ה”עובדין דחול” יתעלו להר הגבוה של עולם המחשבה (סוד ”אברהם קראו הר”). היות שרשב”י הוא מחשבה, שהיא בחינת שבת, הוא גם כל השבוע שבת – תלמידי רשב”י קראו לו שבת^{פה}, הוא שבת כל הזמן, כמו שכתוב על כל תלמיד חכם אמתי שהוא תמיד נקרא שבת^{פז}. ממילא, כל הזמן הוא מעלה את ה”עובדין דחול” לעולם המחשבה, לבינה, מקיים ”מי זאת עלה מן המדבר”^{פח} – מעלה את ה”זאת”, עלמא דאתגליא, ומחבר ל”מי”, ”מי דקיימא לשאלה”^{פט}, הבינה, ”תספרו חמישים יום”^פ כמנין מי.

היות שרשב”י הוא מחשבה, שהיא בחינת שבת, הוא גם כל השבוע שבת

פ דברים ו, ד.

פא מאירי על ברכות יג, א; צרור המור דברים ה, ה; פירוש הש”ך על דברים ו, ד. ובכ”מ.

פב פסיקתא דר”כ פל”א; מדרש תהלים פרק צ. ועוד.

פג ראה ירושלמי שבת פט”ו ה”ג; לקו”ת צו יא, ד. ועוד.

פד ראה נקודה מעובדת משיעור ליל שבת אחרי מות (נדפסה בגליון אמר) השתא.

פה זהר ח”ג קמד, ב.

פו שם כט, א.

פז שיר השירים ג, ו.

פח ע”פ זהר ח”א א, ב.

פט ויקרא כג, טז.

צ שבת קי, ב תוס’ ד”ה ”תלמוד”, ועוד ראשונים.

צא שמות לה, לג.

צב שבת כב, ב רש”י ד”ה ”הלכה כרבי שמעון”.

צג פיוט ”ואמרתם כה לחי”.

צד יומא לד, ב תוס’ ד”ה ”הני מילי באיסורא דאורייתא”.

צה שטמ”ק כתובות דף ה ד”ה ”הרשב”א כתב”.

צו רמב”ן שבת עה, א.

אצל מי שהוא בחינת שבת ההלכה מסכימה עם רשב"י שדבר שאינו מתכוון מותר

לפנימיות עולם המחשבה, והוא אומר שיהודי שעושה עבירה לא חושב על מה שהוא עושה. יהודי יכול לסטות מן הדרך גם במחשבה, שהוא לא דבוק כל הזמן במחשבה בה' יתברך, כמו שצריך להיות קב – אם הוא

היה דבוק כל הזמן בה' במחשבה הוא גם היה שמח כל הזמן בשמחה של מצוה ועד לשמחה בטוהרתה^{קב}. אם הוא כעת לא דבוק בה', אם הוא לא שמח, סימן שכרגע נכנסה בו רוח שטות ואין בו מחשבה בכלל – הוא לא שייך ל"על הר גבה עלי לך מברשת ציון". לכן כל מה שהוא עושה הוא "דבר שאינו מתכוון" – באמת הוא לא מתכוון לעשות איסור, אין לו "מלאכת מחשבת", לכן הוא פטור על הכל, ולא רק פטור אלא אפילו מותר.

זו סברא מאד טובה לפטור את כל העולם כולו ממדת הדין. מסתמא גם אמרו זאת קב, שהיות שעבירה היא רוח שטות – אף פעם לא עשינו עבירה באופן שפוי, כל העבירות שלנו הן מתוך אי-שפיות, וממילא אנחנו פטורים, הרי שוטה פטור מכל התורה כולה קב. ככה רשב"י מציל אותנו, כשהוא מצריך דווקא את המחשבה, את הכוונה הפנימית והשמחה הפנימית. כתוב "חכם לב יקח מצות"^{קד} והבעל שם טוב מסביר קד שבכל מצוה הוא לוקח כמה מצוות. הסברנו לאחרונה קה שיש במצוה גם את הכוונה, גם את המעשה בפועל וגם שמחה של מצוה – חכם לב לוקח את כל השלשה ביחד. אבל מי שאין

פשוט שמותר לכתחילה. מתבקש לעשות מבנה מהדעות הללו: דעתו של רבי שמעון, ללא עוררין, היא ש"דבר שאינו מתכוון מותר". רבי שמעון הוא אצילות, עולם האחדות, המקום של שבת,

לכן דווקא בשבת פוסקים כמותו נגד הכלל. הדעה שאסור מדרבנן, אבל מדאורייתא מותר, היא כנגד עולם הבריאה, אפשריות המציאות – אצילות ובריאה, חכמה ובינה, הן "תרין ריעין דלא מתפרשין"^{קז}. הדעה שיש כאן איסור דאורייתא בלי חיוב חטאת מכוונת כנגד עולם היצירה. הדעה שיש כאן איסור דאורייתא עם חיוב חטאת, איסור גמור כמו כל לט המלאכות, מכוונת לעולם העשיה, "אף עשיתיו"^{קח}. מבנה מאד יפה.

השאלה מה הדין בכל מצוות התורה חוץ משבת. בכל התורה רבי שמעון סובר שדבר שאינו מתכוון מותר ורבי יהודה חולק עליו – השאלה כמי פוסקים. לפי רוב הפוסקים הלכה כרבי שמעון גם בכל התורה^{קט}, אבל יש שמחלקים ופוסקים כרבי שמעון רק בשבת ובשאר התורה כרבי יהודה ק. בכל אופן, אצל מי שהוא בחינת שבת ההלכה מסכימה עם רשב"י שדבר שאינו מתכוון מותר.

"יכול לפטור העולם"

איך רבי שמעון יכול לפטור את כל העולם עם הסברא הזו? כי חז"ל אומרים ש"אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות"^{קא}, היצר הרע. לכן, כל העבירות של התורה הן ללא "מלאכת מחשבת". רשב"י שייך כולו

קב ראה כש"ט (קה"ת) אות קסט.
קג ראה שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח. וראה לשון אדה"ז בתניא פכ"ו ("לטהר לבו מכל עצב").
קד בשם הרבי מקלויזנבורג – מרגליות הש"ס (פרלוב) סוכה מה, ב; בשם האדמו"ר מלעלוב – קונטרס "וזאת ליהודה" (מנדלסון) עניני ל"ג בעומר; ספר "פותח את ידך" (פסין) לפרשת נשא. ועוד.

קה חגיגה ב, ב.

קו משלי י, ח.

קז כש"ט (קה"ת) אות ט"א.

קח שיעור ח' אייר השתא (נדפס בגליון בהר).

צז ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א קכג, א.

צח ישעיה מג, ז.

צט רמב"ם הלכות כלאים פ"י ה"ט"ז.

ק בעל השאלות שאילתא קה, הובא בתוס' הנ"ל הערה צ.

קא סוטה ג, א.

זהו יום של

המשכת ברכת
בני - בנים וכל
מה שקשור
לבנים, הריון בריא
ובנים בריאים,
בנים חסידים

לו את חכמת הלב הזו, מי שלא חושב ושמח בקיום המצוות, וממילא גם נופל לעבירות, אין לו מחשבה – הכל אצלו "דבר שאינו מתכון" והוא פטור.

נעשה עוד גימטריא

יפה: כמה שוה "דבר

שאינו מתכון"? 1089, גל ברבוע, לג בעומר. זהו מסר יסודי מאד של לג בעומר, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" קט – הגילוי של "ג בעומר, שצריך מלאכת מחשבת.

שלוש צדיקי "לג בעומר

יש שלשה צדיקים שלא הזכרנו עדיין שקשורים ל"ג בעומר:

הראשון והעיקרי הוא רשב"י, אבל יש עוד אחד מגדולי ישראל שהיום היארצייט שלו. מאד מענין שאין עוד הרבה צדיקים שהסתלקו ביום הזה, וצדיקים מאד גדולים ומוכרים אין בכלל. יש תאריכים שהסתלקו בהם הרבה צדיקים גדולים, אבל בתאריך הזה יש רק את רשב"י והרמ"א. המהרש"ל, שבסוף ימיו חלק הרבה על הרמ"א, אף שהיו קרובי משפחה, כתב עליו "ממשה עד משה לא קם כמשה"^ק. יכול להיות שקצת היתה מעורבת בכך העובדה שהוא לא היה חסיד גדול של הרמב"ם, לכן הוא לקח את הפתגם הזה, שנאמר על הרמב"ם, ו'הלביש' אותו על הרמ"א. בכל אופן, המהרש"ל הוא גדול מאד והמאמר שלו נכון ומלמד כמה הרמ"א גדול. הרמ"א גם היה ענו מאד. המחבר, הבית יוסף, הסתלק בגיל 87, האריך ימים, אבל הרמ"א הסתלק בגיל מב. הוא מהצדיקים הכי גדולים שחיו מעט שנים, כמו האריז"ל עצמו ועוד. למרות שהיה צעיר, הוא הספיק המון – הוא כתב חיבור על כל ההלכות, כמו השו"ע, רק שאחרי שהוא קבל

את השו"ע של המחבר הוא ויתר על כל מה שהוא כתב ורק עשה 'מפה', הגהות על השו"ע, מתוך החבור הגדול שלו. בכל אופן, באשכנז הלכה כרמ"א, וגם היום אפילו בספרד יש הרבה רמ"א. המיוחד בפסיקת הרמ"א שהוא החזיק מאד ממנהגי ישראל – "מנהג ישראל תורה היא"^{קיא}, מנהג ישראל יותר גבוה גם מדאורייתא וגם מדרבנן. זו השגה של רשב"י, זה היסוד של הרמ"א – קדושת מנהגי ישראל. בכל אופן, הוא השני.

מי השלישי ששייך ליום הזה? לא היארצייט שלו, אבל בין הרביים מי הכי שייך ל"ג בעומר? אדמו"ר האמצעי, כמו שכתוב בלוח "היום יום של ל"ג בעומר. מי שמחזיק עצמו חב"דניק, והרי אנחנו חב"דניקים, יודע שבין רבותינו נשיאינו אדמו"ר האמצעי הכי קשור ליום הזה – הוא חגג אותו וגם ברך בו. מה סגולת היום הזה? הוא ברך בילדים. היו יוצאים לשדה עם חץ וקשת. עושים התוועדות – שהיא חיבור, דיבוק חברים, כמו שאמרנו קודם – ומברך בילדים. מכל הרביים של חב"ד הוא הרזין דרוזין, הוא הכי נסתה, והכח שלו ביום הזה היה להמשיך בני. כמו שאצל רשב"י יש "אני ובני" ככה אצל אדמו"ר האמצעי זהו יום של המשכת ברכת בני – בנים וכל מה שקשור לבנים, הריון בריא ובנים בריאים, בנים חסידים. זו הברכה של אדמו"ר האמצעי היום.

נעשה עוד גימטריא, נחבר את שלשתם יחד: רשב"י הוא התחלת גילוי הסודות של התורה, על אדמו"ר האמצעי אפשר לומר שהוא החתימה של התגלות רזין דרוזין דאורייתא (שמו, **דב בער**, בגימטריא **אור הגנוז**) ובאמצע יש את הגנלה^{קיב}. הרמ"א גם למד קבלה, הוא מביא גם מנהגי קבלה והוא גם כתב עניני קבלה. אומרים שהרמ"א כתב

קיא שו"ע אדה"ז או"ח סוף סימן קפ; תצד, טז. וראה לקו"ש חכ"ב תזריע א סעיף ב, וש"נ.

קיב סדר זה - ראשית גילוי פנימיות התורה (הזהר), נגלה, חותם גילוי פנימיות התורה (חסידות) - הוא על דרך הסדר של כסף-שטרביאה בעבודת ה' עליו מלמד מורנו הבעל שם טוב (כש"ט י), וד"ל.

קט תהלים קיט, יח.

קי תשובות רמ"א סימן סז; חות יאיר סימן מד.

בעומר, עם "דבר שאינו מתכון" ו"מלאכת מחשבת" ו"מלאכה שאינה צריכה לגופה" ו"מוקצה" – כל הדברים שרשב"י מקל בהם והלכה כרשב"י, שהוא הגיבור שלנו היום וכל הימים. לחיים לחיים!

היות שהיום קשור לאדמו"ר האמצעי – עם ברכת "בני" כל מי שצריכים וצריכות, בכל המובנים, לידה וגם חינוך הילדים וכו' – נסיים בניגון 'ניע זשורצי כלאפצי', ניגון של חסידי אדמו"ר האמצעי.

לג חיבורים, גל ספרים. יש מי שאומר שהוא גם נפטר בגיל גל, אבל זה כנראה לא נכון. בכל אופן, כמה שוים שמעון-משה-דב בער? 1089, "דבר שאינו מתכון"! בהתחלה לא התכוונו לגימטריא הזו, אבל בסוף כך יצא... למה טוב שיצא "דבר שאינו מתכון"? כי זה לא עבירה אלא מצוה. יש לנו כאן "על פי שנים עדים יקום דבר" של גל ברבוע, לג ברבוע.

אז מה שמתבקש היום בנגלה אצל הרמ"א ללמוד קצת הלכות שבת. זה הנגלה של ל"ג

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ את כל המצוות יש לקיים "דרך גדילתן".
- ◆ תכלית כל המצוות היא צוותא וחיבור בין היהודים – לשם כך יש להחזיק את החבר "דרך גדילתו", בהכרה שאני קטן והוא גדול ממני.
- ◆ בטול המלחמה ונצחון מוחלט בה תלוי אך ורק בשלום בינינו.
- ◆ "השלום שקול כנגד הכל" עולה אהבת ישראל.
- ◆ "אנו בחביבותא תליא מילתא" – אנחנו דור שענינו דיבוק חברים (לשם הבאת הגאולה).
- ◆ יש להסתכל על המציאות בזוכית המגדלת של התורה – שמראה מה גדול באמת ("דרך גדילתן").
- ◆ קיום מצוות "דרך גדילתן" מגלה את הנצחיות שבמצוות.
- ◆ תכלית המצוות היא התבגרות מקטנות לגדלות.
- ◆ אצל "תקיפי ארעא דישראל" ההלכה והאגדה הן דבר אחד.
- ◆ בשביל לראות-לפטור את כל העולם – בהוה, בעבר ובעתיד – צריך שלש בחינות בנשמה (הצדיק עצמו, הבן שטמון בו והמלכות המתוקנת שבו).
- ◆ לל"ג בעומר שייכות חמש נשמות (שהן אחת) – רשב"י, אחיה השילוני, משה רבינו, רבי אלעזר (בנו של רשב"י) והמלך יותם.
- ◆ "חסידי דבבל" מרבים בצדיקים ו"תקיפי ארעא דישראל" ממעטים בצדיקים (גמורים) – אך דווקא כך משייכים את התורה לכולם.
- ◆ אנחנו לא אוהבים יסורים ומעדיפים להסביר שרשב"י פוטר את העולם בסברתו.
- ◆ רשב"י הוא בסוד עולם המחשבה – סוד השבת – ולכן הלכה כמותו דווקא בהלכות שבת.
- ◆ רשב"י מציל את הלחוצים החוששים תמיד שהם עושים עבירה בלא מתכוון.
- ◆ מי שדבוק תמיד בה' במחשבתו נמצא תמיד בשמחה.
- ◆ רשב"י, המתחשב במחשבה, פוטר את העולם משום שהוא מגלה שכל העבירות נעשו בלי מחשבה.
- ◆ לרשב"י קשורים שלשה צדיקים – רשב"י, הרמ"א ואדמו"ר האמצעי.

The image displays a musical score for a song in G minor (one flat) and 4/4 time. The score is written on a single treble clef staff and consists of six lines of music. The first line contains four measures. The second line, starting at measure 5, contains four measures and includes a first ending bracket over the final two measures. The third line, starting at measure 9, contains four measures and includes a second ending bracket over the first two measures. The fourth line, starting at measure 14, contains four measures. The fifth line, starting at measure 18, contains four measures. The sixth line, starting at measure 21, contains four measures and includes a first ending bracket over the first two measures, a second ending bracket over the next two measures, and the instruction 'D.C.' at the end.

פרקי אבות

פרק ה, חשנה ז

החכם והגולם

חברו ובזה 'להרוג' אותו. "ואינו נבהל להשיב" – נצח, זו מדת ההתיישבות והמתיונות (שלא להתנצח אלא להתמתין בישוב הדעת, יש זמן). "שואל כענין ומשיב כהלכה" – תפארת. שואל כענין מצד 'יסוד אמא' ("דקיימא לשאלה") ומשיב כהלכה מצד יסוד אבא, ושניהם מתייחדים בנקודת הלב ("בינה ליבא"). "אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון" – יסוד, השמירה על הסדר שייכת ליסוד (המסדר את השפע בקדימה ואיחור). "ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי" – מלכות. השמיעה שייכת לבינה, ה"א עילאה, וכאשר היא אינה מתגלה בה"א תתאה, מלכות, אזי המלכות אומרת "לא שמעתי". "מודה על האמת" – הוד. הוד היינו הודאה.

◆ **לא שמעתי = זה הדבר אשר צוה הוי'.** זוהי נבואת משה רבינו באספקלריא המאירה (שלכן הוא אומר "זה הדבר", לעומת שאר הנביאים שאינם מתנבאים ב"זה" אלא ב"כה"). ממשה רבינו לומדים "למד לשונך לומר איני יודע".²

◆ **התבאר כי שבעת הדברים במשנה מסודרים בשלשה (לא לומר) וארבעה (כיצד ומתי יש לומר).** חלוקה זו היא כמו בפסוק "שלשה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים", ובשמו של שבט גד (השביעי בבני יעקב, והוא השלישי בבני השפחות לאחר ארבעה בני לאה). כך מבואר בגמרא שאותיות גימ' ל"דל"ת הסמוכות פירושו

שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם. חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין, ואינו נכנס לתוך דברי חברו, ואינו נבהל להשיב, שואל כענין ומשיב כהלכה, ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, ועל מה שלא שמע, אומר לא שמעתי, ומודה על האמת. וחלופיהן בגולם.

כל שבעת הדברים במשנה עוסקים בשתיקה ודיבור. החכם יודע מתי לשתוק ומתי לדבר, כסוד המלה "חשמל" – חש מל, שתיקה ודיבור, "עתים חשות עתים ממללות"³. הסדר הוא דווקא, קודם לשתוק, חש, ואז אפשר לדבר, מל, "סיג לחכמה שתיקה"². זהו גם סדר המשנה: שלשת הדברים הראשונים מורים לא לומר ("אינו מדבר... ואינו נכנס... ואינו נבהל להשיב"), וארבעת הדברים הבאים מורים כיצד לדבר (שואל ומשיב, אומר על ראשון ראשון... אומר לא שמעתי ומודה על האמת).

שבעת הדברים מקבילים לשבע המדות בדרך הבאה: "אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו" – חסד, ההכרה בגדולת השני ונתינת כבוד לו. "אינו נכנס לתוך דברי חברו" – גבורה. "איזהו גבור הכובש את יצרו" (היצר הרועה להתפרץ לדברי השני), מתוך רגישות וזהירות שלא 'לקטוע' את

נערך ע"י יוסף פלאי לפי רשימת הרב.

א חגיגה ג, ב.

ב אבות ג, ג.

ג ברכות ד, א.

לוא מעלות המדות אך לא מעלות שכליות, יש בו דרך ארץ ואין בו תורה והוא מתאים ליישוב הארץ ביחסי חברה מתוקנים – תיקון המדות. ה ראשונה, בינה – גולם. "גולם הוא איש שיש לו מעלות שכליות ומעלות מידות, אבל אינן על השלימות ואינן נמשכות לפי הראוי, אלא יש בהן בלבול וערבוב, ופוגם אותן חסרון". הכל נמצא בצורה גולמית, כמו הבינה שמצד עצמה היא גולם-כלי לקבל את אור-צורת החכמה, תלמיד חכם הלומד מהחכם.

י, חכמה – חכם (זו ההקבלה הפשוטה ביותר, כמובן). קוצו של י, כתר – חסיד. החסיד עושה לפניו משורת הדין, "מעשיו מרובים מחכמתו". החכם הולך בדרך האמצע והחסיד נוטה לאחד הצדדים.

גולם שלמעלה חכם

בפשטות, הגולם גרוע מהחכם, והמשנה באה ללמדנו ללכת בדרכי החכם ולא בדרכי הגולם. אכן, בחסידות מוסבר שיש גולם שלמעלה מהחכם! כך פירש המגיד מקוויניץ בספר עבודת ישראל "הגולם הראשון הוא עוד במעלה יתירה מן החכם, כי החכם הוא שיש בו כל אלו המעלות רק שיועד בעצמותו שהוא חכם עם כל אלו המעלות והוא נחשב בעיניו לרוב חכמתו, והוא כמתהלל ברוב חכמתו, וגם חכם בגימטריא חיים, רוצה לומר שהוא יודע שהוא חי עם כל המעשים אשר יעשה. מה שאין כן זה הגולם אינו כן, גלם גימטריא חכמה, על דרך 'החכמה תחיה את בעליה', רצה לומר שבכל מעשיו אשר יעשה ועם כל המדות יודע שאינו עושה מעצמו ומכוחו מאומה, כי אם בקבלת הכח והחכמה מן הבורא יתברך שמו, ונחשב בעיניו לגולם שאין בו דעת ושכל כלל".

וכן פירש בספר נוצר חסד (לרבי מקמארנא) באריכות שסוד גלם הוא "חומר היולי כולל כל הצורות והוא אין ממש... ומדרגה זו למעלה מן החכמה שהוא הויה... וכשזוכה לבחינת אין עליון

גומל דלים. מבחינה חשבונית, ג'ד הם מספרים עוקבים שהיחס ביניהם הוא: ג ברבוע ועוד ד ברבוע = ה ברבוע (נוסחת היחס בין צלעות משולש ישר-זווית).

חיהו גולם

גולם הוא דבר שלא נגמרה צורתו, כמו "גלמי ראו עיניך"^ד (ובלשון חז"ל על יצירת אדם הראשון "שעה ראשונה הוצבר עפרו שניה נעשה גולם שלישית נמתחו אבריו"^ה). ויש מדרגות שונות של גולם, כמו שמשמש הרמב"ם במושגים גולם וצורה בביאור מעשה בראשית). וכך פירש רבי עובדיה מברטנורה "גולם – לשון גולמי כלים שלא נגמרה מלאכתו. כך אדם שאינו נגמר בדעתו לא במדות ולא בחכמה קרוי גולם". יש לדייק: הגולם יכול להגיע לדרגת החכם, הוא 'חומר גלם' שהכל גלם בו (מקופל כמו "ויקח אליהו את אדרתו ויגלם"), אלא שעדיין אין בו את צורת החכמה כיון שהוא 'אינו מסודר' (כדברי הרמב"ם דלקמן). למעשה, יתכן שהגולם הוא 'תלמיד חכם', שעדיין לא הגיעה להוראה ולא נסמך, לא נגמרה צורתו. נמצא שהגולם והחכם משלימים זה את זה בסוד "חש מל", הגולם עדיין צריך לשתוק והחכם יכול לדבר.

הרמב"ם בפירושו מבאר חמשה שמות החוזרים הרבה בדברי חכמים: בור, עם הארץ, גולם, חכם וחסיד, וכך פירושם, בתוספת הקבלה מתבקשת בפנימיות כנגד אותיות הוי':

ה אחרונה, מלכות – בור. הבור הוא אדם ללא מעלות מדות וללא מעלות שכליות, כמו שדה-בור שאינה זרועה. וכן המלכות נקראת ארץ ואין לה מעצמה כלום (אינה זרועה מצד עצמה). ו, מדות – עם הארץ. עם הארץ הוא מי שיש

ד תהלים קלט, טז ופירש ראב"ע "הוא הגף הראשון שהיה כמו טיפה קטנה"
ה סנהדרין לח, ב.
ו הלכות יסודי התורה פרקים ב'ד.
ז מלכים ב, ב, ח.

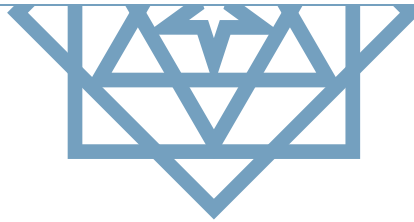
◆ **גלם** הוא **גל מ**, נוטריקון "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך".

◆ **ראינו ש-גלם = חכמה**. כעת נגלה את השוויון בין גלם לחכם. במספר קדמי, **גלם = חכם = 256 (אהרן, ב בחזקת ח)!** ביחד, **גלם חכם** במספר קדמי = 512 = **גלם אין חכם יש** (כמו שהוסבר שחכם הוא בחינת יש והגלם בחינת אין).

◆ **גלם במילוי, גימל למד מם = 237** = אין במילוי, **אלף יוד נון** (הגלם הוא האין כנ"ל)! מספר זה, 237 = **"ואבוא היום אל העין"**, ופירושו חז"ל שבא בקפיצת הדרך ואמר הבעש"ט שסוד קפיצת הדרך יוצא מפסוק זה עצמו, סוד האין ה'קופץ' מעל מגבלות המקום (האין בפנימיות העין).

◆ **גלם** בהכאת אותיות, **ג פעמים ל פעמים ם = 3600 = 60 ברבוע**. **חכם** בהכאת אותיות, **ח פעמים כ פעמים ם = 6400 = 80 ברבוע**. וביחד **= 10000 = 100 ברבוע (שלמות)**. יחס המספרים כאן הוא נוסחת המשולש שהובאה לעיל, 60 ברבוע ועוד 80 ברבוע = 100 ברבוע).

אין ממש ניטל ממנו חיזו דהאי עלמא ואז חלף והלך לו הרע והכל נהפך למושכל אלקי. אבל מי שהוא חכם וצדיק ועובד ה' בדרך התורה, צריך להתנהג על פי דרך זה [דרכי החכם המנויות במשנה]". "החכמה מאין תמצא" במציאות מסוימת, ולכן החכם הוא כבר בבחינת 'יש'. אבל הגולם הוא אין גמור, היולי (הפושט צורה ולובש צורה). לכן הגולם 'לא מחויב' לגבולות וסדרי החכמה הרגילים. כך למשל מבאר הנוצור חסד: חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו, ולכן כשהוא עומד לפני ה' הוא בהתפשטות הגשמיות עד ש"אינו יודע אם הוא מדבר או חי או דומם, שאינו יודע כלל מה שהוא מדבר מגודל דבקות אלקיו". אבל משה רבינו היה למעלה מזה, במדרגת הגולם, האין העליון, עד שגם בעומדו לפני ה' הוא יכול לדבר בלי להתבטל, "כדבר איש אל רעהו". וכן החכם אינו נכנס לתוך דברי חברו, אבל כאשר ה' אמר למשה "ועתה הניחה לי ויחד אפי בם ואכלם", אזי משה לא הניח לה' אלא 'נכנס לדבריו' ואמר במסירות נפש "מחני נא".

אהבת שלום

פרשת בחקתי

סוד הלחם

למד הי יוד מם] הוא בנימטריא ש', והוי"ה במילוי יודין [כזה יוד הי ויו הי] הוא בנימטריא ע"ב, ושניהם יחד הם אותיות שבע. ועל כן בסמוך בקללות לא כתיב ואכלתם לחמכם ולא תשבעו, כי לחם מורה שיש זיווג והארת הפנים וכנ"ל, ורעב מורה על בחינת אחוריים, בחינת הסתר פנים וכנ"ל וד"ל.

לחם הוא כינוי ליחוד וזיווג ("הלחם אשר הוא אוכל, היא אשתו"²). זה סוד לחם הפנים שעל השלחן בבית המקדש (וכוננת האכילה בכלל): על ידי הלחם מתעלה השלחן שהוא בחינת מלכות. האהבת שלום משתמש כאן ברמזים 'חזקים', והעיקרי: **לחם, אותיות מלח = ג פעמים הוי'**. לזה יש להוסיף עוד 'שני עדים' על שם הוי': לחם במילוי, **למד חית מם = 572, כב פעמים הוי' (= "והיו לבשר אחד", יחוד וזיווג)**. ובמספר קדמי, **לחם = 286 = יא פעמים הוי'**. יחד = **לו פעמים הוי' = יב פעמים לחם, סוד י"ב לחמים של לחם הפנים**.

לחם הוא החסדים הממתיקים את הגבורות של המלח, וההמתקה זו היא כבר זיווג (החסד הוא בחינת זכר, "זכר חסדו", והגבורות הן נוקבא, "אשה יראת ה'"). בפרט, שלשת שמות הוי' ב-**לחם** הם שלשה חסדים, שלשה אבות, חסד גבורה ותפארת. כלומר, אברהם הוא האב העיקרי, ובכל האבות יש ממדת "חסד לאברהם". כך יש את החסד של אברהם, חסד שבחסד;

והשיג לכם דיש את קציר וקציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם.⁴ והנה בסמוך בקללות, כתיב ואכלתם ולא תשבעו, ולהבין זה, למה לא כתיב התם גם כן לחם. יש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע שלחם הוא בחינת זיווג. כי ג' הזורים שהיו בארון ומוזבח ושולחן, המה רומזים לשלשה כתרים, ושל שולחן רומז לכתר מלכות, ולקח אותו דוד המלך ע"ה, נמצא שהשולחן הוא בחינת מלכות, ולחם שעל השולחן הוא בנימטריא ג' הוי"ה, ג' חסדים, ג' אבות. ועל ידי מיבולו במלח, ממתקים הג' גבורות, כי מלח הם אותיות לחם. ועל ידי הגבהת הלחם, מעלים הג' הוי"ה לבהינת ה' עילאה, ובחינת מלכות נתעלית גם כן, ונעשה יחוד על ידי הלחם, כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל. ועל ידי היחוד מאיר בחינת הארת הפנים העליון.

וזהו שכתוב ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד, שמאיר בחינת הארת הפנים. וזהו מאמר הכתוב זה השולחן אשר לפני ה', פירוש שעל ידי השולחן של האדם, זוכה לבחינת הארת הפנים. והנה ידוע שרעב היא בחינת אחוריים, בחינת הסתר פנים, כי אחוריים דאלה"ם כזה א אל אלה אלהי אלהים עולה ר', ואחוריים דהוי"ה כזה י יה יהו הוי"ה עולה ע"ב, ושניהם יחד הם אותיות רעב. ושבע היא בחינת פנים, כי אלה"ם במילוי יודין [כזה אלף

נערך ע"י יוסף פלאי, משיעור ליל שבת קדש פרשת בהר תשפ"ד.

לפרש, דהכוונה היא, דצריך האדם להיזהר מאוד להסתיר מעשיו מבני אדם, ולא להראותם בהתגלות, רק יעשה כל כך מצוות ומעשים טובים, עד שממילא יהיו נראים הישנים מצד הריבוי וד"ל.

או יאמר וישן מפני חדש תוציאו. וקאי על שבת קודש. כי בשבת קודש צריך האדם להוציא העבודות של ימות החול ולעבוד את הבורא ב"ה בבחינה אחרת. כי כל ימי השבוע, העבודה היא ללקט הניצוצות הקדושות, ובשבת העבודה היא לקבל נשמה חרשה, וזהו וישן מפני חדש תוציאו וד"ל.

או יאמר וישן מפני חדש תוציאו. על דרך אמרם ז"ל (פסיקתא זוטרתי) על הפסוק (דברים ו, ו) אשר אנכי מצוך היום, בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וד"ל. פשוט הפסוק הוא כפירוש רש"י "וישן מפני חדש תוציאו – שיהיו הגרנות מלאות חדש והאוצרות מלאות ישן, וצריכים אתם לפנות האוצרות למקום אחר [תוציאו' מתוך האוצר] לתת החדש לתוכן".

האהבת שלום אומר שלש תורות קצרות על פסוק זה, ומתאים לסדר אותן בשלש קומות מוטבע-מורגש-מושכל:

הצנע לכת

התורה הראשונה: "הצנע לכת עם אלהיך"^ד, זהו יסוד גדול בחסידות, כדברי הרבי ר' זושיא, וכפירוש הרבי הרש"ב^ה: "הצנע לכת... זהירות שלא תהיה שום בליטה, וכמאמר לעולם יהא אדם ערום ביראה, וענין הערמומיות היא שלא יהיה ניכר כלל. ידוע דכמה מחסידים הראשונים היו מסתירים עצמם ואילו התגלו היו מצטערים. וזהו עבודת התשובה הבאה מהצנע לכת". זו עבודה של ההרגל המעשי, שייך לרובד המוטבע

בנפש, נצח-הוד-יסוד. אך החידוש הוא שאין 'להתעכב' יותר מדי להסתיר את המעשים. העיקר הוא להתקדם, לעשות עוד ועוד מעשים טובים, וכך מרוב

החסד של יצחק, חסד שבגבורה (יצחק ממתיק את הגבורה); והחסד של יעקב, חסד שבתפארת-רחמים. בהגבהת הלחם (בברכת המוציא), המלכות (סוד השלחן) עולה לבינה על ידי חג"ת (ג פעמים הוי' של לחם), וזו כוונת ה"א של "המוציא", ה"א עילאה, בינה.

על ידי היחוד יש הארת פנים עליונים, "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד". **לחם פנים** = 258 (חרן) = ג שמות אלהים (שממתיקים באכילה). **לפני תמיד** = 624 = כד פעמים הוי' (כ"ד צירופי הוי' כאשר מבחינים בין ה"א ראשונה לה"א אחרונה). **לחם פנים לפני תמיד** = 882 ב פעמים אמת (אהיה ברבוע). וזהו "זה השלחן אשר לפני ה' [בחינת פנים]" (פסוק שאומרים לפני ברכת המזון).

רעב ושבע

הנקודה העיקרית: שֶׁבַע הוא בחינת פנים, "ופניתי אליכם", ורעב הוא בחינת אחוריים. לכן רק בברכת השבע מוזכר לחם, "ואכלתם לחמכם לשבע", ובקללת הרעב לא מוזכר הלחם, "ואכלתם ולא תשבעו" – כי הלחם הוא בחינת פנים, שבע.

ב-רעב ושבע אותיות זהות עב, וההבדל רק באותיות ר-ש. ר של רעב היינו אחוריים של אלהים (א אל אלהי אלהים), ואילו ש של שבע היינו אלהים במילוי (אלף למד הי יוד מס, מילוי יודי"ן). עב של רעב היינו אחוריים של הוי' (י יה יהו הוי'), ואילו עב של שבע היינו הוי' במילוי יוד"ן (יוד הי ויו הי). כלומר, ההבדל הוא בין פנים ואחור ובין הוי' ואלהים. ההבדל בין הוי' אלהים גם הוא סוד המעבר בין אחור לפנים, מעבר יבק [=הוי' אלהים] (במעבר מחוץ לארץ לארץ, מאחור לפנים).

ישן וחדש

וְאֶכְלֶתֶם יִשְׁן נוֹשָׁן וְיִשְׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ תּוֹצִיאוּ. יש

ד מיכה ו, ח.
ה לוח היום יום ח' תשרי.

ג יוקרא כו, י.

צריך לחדש חידושים בתורה, נביעה של מוחין חדשים כל הזמן. אמנם לפעמים 'התורה הישנה' עדיין עומדת במקומה, ומה שהתחדש עכשיו לא סותר את מה שנלמד ונאמר ונכתב אתמול או לפני זמן רב. אבל פעמים רבות החדש דוחה את הישן, ואז מתקיים "וישן מפני חדש תוציאו". כך ידוע על כמה וכמה מגדולי ישראל שהיו גוונים, ואפילו שורפים, מה שכתבו בצעירותם, כיון שמה שהתחדש להם אחר כך הוא באופן אחר לגמרי, באין ערוך, ביחס לתורה הישנה, עד שהישן בטל ונדחה לגמרי מפני החדש.

דוגמה יפה היא הסיפור על רבינו סעדיה גאון¹: פעם ראה אותו תלמידו כשהוא עושה תשובה בייסורים. נחרד התלמיד ושאלו על כך. אמר לו רס"ג: כך למדתי מבעל בית אחד שהתאכסנתי אצלו ולא ידע מי אני, ואירח אותי ככל אדם. למחרת נודע בעיר שהגעתי ובאו אנשים רבים לכבדני בכבוד גדול, כבוד חכמים. ובעל הבית התחנן לפני שאמחל לו על שתחילה לא כבד אותי כראוי לפי הכרתו עכשיו. מכאן למדתי ביחס אל ה': היום אני מכיר ויודע את ה' יותר מבעבר, ואני מתחנן לו שימחל לי על מיעוט עבודתי כפי ערך הכרתי היום... עיקר המוחין הוא הדעת, ההכרה – וכאשר יש מוחין חדשים, והאדם מכיר ויודע את ה' יותר מיום אתמול, אז מתקיים "וישן מפני חדש תוציאו".

העיסוק במעשים החדשים אז ממילא המעשים הישנים מתגלים, "וישן מפני חדש תוציאו" (מכניסים את המעשים החדשים לאוצר, וממילא המעשים הישנים יוצאים לאור ומתגלים). ההוראה הזו, שהעיקר הוא לעשות עוד ועוד, היא תיקון המוטבע!

נשמה חדשה בשבת

התורה השניה עוסקת במעבר מעבודת ימי החול לעבודת יום השבת.

העבודה בימות החול היא "ללקט ניצוצות", עבודת הבריורים, והעבודה בשבת היא עבודת היחודים. בימות החול העבודה היא (יחסית) "עבדו את ה' ביראה", עבודת עבד, ובשבת "עבדו את ה' בשמחה"², בחינת בנים. בימות החול העבודה היא בבחינת 'ישן' ובשבת העבודה היא בבחינת 'חדש', לקבל נשמה חדשה. וזהו "וישן מפני חדש תוציאו" – להוציא את עבודת ימות החול כדי להכניס את עבודת השבת המתחדשת. העיקר כאן הוא ברובד המורגש, מדות הלב, כמו המעבר מיראה לאהבה.

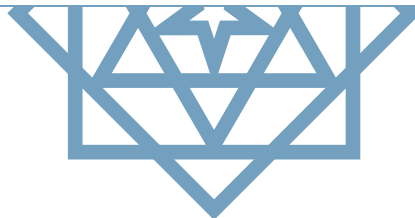
לחדש בתורה

התורה השלישית עוסקת בעיקר בהתחדשות בתורה, רובד המושכל, מוחין. "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" וכל הזמן

1 תהלים ב, יא.

2 תהלים ק, ב.

ח סידורו של שבת ח"ב דרוש ג.

אבן עזרא

פרשת בחקתי

ללמוד ללמד ולעשות

בבטנך"), סביל ולא פעיל. וכן בפסוק "ושמרתם מצותי ועשיתם אתם"^א פירש ראב"ע "ושמרתם מצותי, בלב!"

יתכן לפרש שהשמירה היא ללמד בנאמנות את התורה, מבלי להוסיף ולגרוע, על פי דברי ראב"ע בפסוק "בְּעֵמוּד עֵנָן יִדְבֵר אֲלֵיהֶם שְׁמֵרוּ עֲדֹתַי וְחֻקֵּי נֶתַן לְמוֹ" – "על משה ואהרן שהם שומרי עדותי בעבור היותם אמצעיים בין השם ובין ישראל והעדויות והחקים שנתן להם השם שמרום לאמרם כן לישראל ולא יוסיפו ולא יגרעו וזה הוא שבחם כי אין צורך לזכור עליהם ששמרו התורה".

ועוד יש לומר שככל שאדם מלמד לאחרים כן דברי התורה נשמרים בלבו! וגם כאשר לומד לעצמו צריך שתהיה כוונתו על מנת ללמד ואז "הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד"^ב. הלימוד לעצמו הוא "אור המאיר לעצמו" והלימוד לאחרים הוא "אור המאיר לזולתו", וצריך שמתחילה תהיה כוונתו להאיר לאחרים. וכן אמרו חז"ל "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה"... תורה ללמדה זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד" – הלימוד לעצמו בלבד הוא בקו הגבורה (צמצום, ללא השפעה) ולימוד

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם.^א
אם בחקותי. תשמרו ועשיתם – מצוה ללמוד וללמד ולעשות.

יש בפסוק שלשה חלקים, בכל אחד לשון מיוחדת: א. "בחקתי תלכו". ב. "מצותי תשמרו". ג. "ועשיתם אתם". ומפרש ראב"ע: "בחקתי תלכו" ללמוד; "מצותי תשמרו" ללמד; "ועשיתם אתם" לעשות. וכמו שיתבאר.

לענין "בחקתי תלכו", כן פירש רש"י, על פי חז"ל "שתהיו עמלים בתורה" – מדובר בלימוד תורה ולא בקיום המצוות (כי קיום המצוות כתוב בפירוש בהמשך^ג). וכן מפרש ראב"ע "בחקתי תלכו" על לימוד התורה (וההכרח לזה כדברי רש"י שהרי קיום המצוות כתוב בהמשך).

לשמור – ללמד

החידוש הוא בחלק השני, "ואת מצותי תשמרו", ומפרש ראב"ע ללמד תורה לאחרים! ויש להבין, כיצד הלשון "תשמרו" מתפרשת על לימוד לאחרים. אדרבה, לכאורה שמירה היא שהתורה נשמרת לעצמו, האדם שומר-זוכר בקרבו (כמו "ואבינו שמר את הדבר", ופירש ראב"ע "שמר בלבבו". וכן "כי נעים כי תשמרם

ג ויקרא כב, לא.
ד תהלים צט, ז.
ה אבות ד, ה.
ו סוכה מט, ב.

נערך ע"י יוסף פלאי לפי רשימת הרב אייר תשפ"ד.

א ויקרא כו, ג.

ב וראה גירסת הרא"ם בפירוש רש"י, קרבן אהרן על התו"כ כאן, ואכמ"ל.

שלוש ברכות

אחרי הפסוק "אם בחקתי תלכו", על שלשת החלקים שבו, מגיעות הברכות המופלגות, המתחלקות בכלל לשלשה חלקים: "ונתתי גשמיכם בעתם", "ונתתי שלום בארץ", "ונתתי משכני בתוכם" (גשמיכם שלום משכני ר"ת **גשם**, הכל נכלל בגשם), כנגד "עולמות [גשם] נשמות [שלום] אלקות [משכני]"^ט.

ויש לומר ששלש הברכות באות בשכר שלשת החלקים בפסוק, כפי הסדר: בשכר "אם בחקתי תלכו", ללמוד תורה, זוכים ל"ונתתי גשמיכם בעתם". "אם בחקתי תלכו" ותקבעו עיתים לתורה אז אקיים את חוקי הטבע ואתן את הגשם בעתו^י.

בשכר "את מצותי תשמרו", ללמד תורה לאחרים, זוכים ל"ונתתי שלום בארץ". ללמד תורה הוא הוא השלום בין אדם לחברו, ואז זוכים לשלום בארץ. מבואר בדברי הבעל שם טוב כי עולמות-נשמות-אלקות הינם "עולים ומתקשרים ומתיחדים" – העולמות עולים, הנשמות מתקשרות, "מצותי תשמרו" לשון צוותא וחיבור, והכל מתיחד באלקות. באמת, עיקר העבודה הוא התקשרות הנשמות, ואז העולמות עולים והכל מתיחד באלקות (הנשמות הן 'האמצע' במערכת הזו, והתיקון מתחיל באמצע דווקא^{יב}).

בזכות "ועשיתם אתם" זוכים ל"ונתתי משכני בתוכם". השראת השכינה בישראל היא דוקא על ידי מעשה בפועל.

לאחרים הוא בקו החסד. אמנם בדרך כלל "שמור לנוקבא", אבל כאן "מצותי תשמרו" היינו חסד, "זכר חסדו".

עוד יש להבין, מדוע בלימוד לעצמו נאמר "חקתי" ובלמוד לאחרים נאמר "מצותי". ויש לומר שבלמוד לעצמו העיקר הוא לקבל את הדבר כ"חק ולא יעבור", חק מעל השכל, "זאת חקת התורה, חוקה חקתי ואין לך רשות להרהר אחריה". גם הדברים שטעמם גלוי (כמו המשפטים) יש ללמוד ולקיים קודם כל בתור חקים, בקבלת עול מצד רצון ה' וחכמתו שאינה מובנת לנו! לעומת זאת, כאשר מלמד לאחרים העיקר הוא להטעים להם את הדברים, בטעמי מצוות המתוקים מדבש ונפת צופים. וזהו "מצותי", מצוה לשון צוותא וחבור, צוותא עם הקב"ה נותן התורה, וצוותא בשיתוף טעמים שונים לקיום המצוה.

ועשיתם אתם

אין די ללמוד וללמד, "בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו", אלא צריך "ועשיתם אתם", להיות "נאה דורש [לומד ומלמד] נאה מקיים". מכאן שהלימוד מתחילה צריך להיות על מנת לעשות (כלשון המדרש כאן) "ועשיתם אותם, תני ר' חייא הלמד לעשות לא הלמד שלא לעשות. הלמד שלא לעשות נוח לו שלא נברא. אמר ר' יוחנן הלמד שלא לעשות נוח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם". "ועשיתם אתם" נדרש "ועשיתם אתם"^{יג} – אתם עצמכם צריכים לעשות.

הוסבר שללמוד לעצמו הוא בחינת גבורה וללמד לאחרים הוא בחינת חסד. בהמשך לזה, עשיה בפועל שייכת ליסוד, ואז נשלם בניין המלכות – "אשר ברא אלהים לעשות [עשיה בפועל]" = "בנין פרצוף רחל (המלכות)".

ט וראה מעין גנים כאן באריכות.

י וראה כיצא בזה בכלי יקר כאן על פי דרכו (בזכות לימוד תורה "ונתתי גשמיכם"; בזכות שמירה ממצוות לא תעשה "ונתתי שלום בארץ"; בזכות קיום מצוות עשה "ונתתי משכני").

יא "אם לא בריתי יומם ולילה [לימוד תורה] חקות שמים וארץ לא שמת", ירמיה לג, כה. "הנתן גשם יורה ומלקוש בעתו שבעות חקות קציר ישמר לנו", שם ה, כד.

יב כמבואר בדברי ר' הלל מפאריטש על שער היחוד פ"ג. ראה כלל גדול בתורה הוספות וביאורים ב.

ז ויקרא רבה לה, ז.

ח ויקרא רבה שם.

הסיפור החסידי

רבי אייזיק מהומיל | איך להיכנס ליחידות?

רבי יצחק אייזיק הלוי אפשטיין, נולד בשנת תק"ם לאביו ר' מרדכי. בזמן ההתנגדות לחסידות עזב ר' אייזיק את ביתו כדי להסתופף בצל אדמו"ר הזקן – רבי שניאור זלמן מלאדי. בשנת תקס"ה התמנה לרב, אב"ד וראש ישיבה בעיר הומיל, שם כיהן עד לפטירתו. לאחר פטירת אדה"ז התקשר לבנו רבי דובער (אדמו"ר האמצעי), ולאחר פטירתו של רבי דובער פנו כמה מראשי החסידים לר' אייזיק בכדי שיקבל על עצמו את הנשיאות. ר' אייזיק הסכים בתחילה, אך לבסוף התחרט ושידל את ה'צמח צדק' לקבל על עצמו את ההנהגה. ר' אייזיק היה מן החסידים הבודדים שנהגו לכתוב דרושי חסידות, וכתביו (עשרה 'מאמרות' בנושאים שונים ו'חנה אריאל' על התורה) הם מהעמוקים ביותר בחסידות חב"ד. נפטר בכ"ו באייר – יסוד שביסוד – תרי"ז ונקבר בהומיל.

כידוע, אדמו"ר האמצעי לא ידע מצורת מטבע. נכנס ר' לייב לאדמו"ר, ואמר לו שאין יכולים לנסוע הלאה – כי אין מעות, ומה יכולים לעשות? אך יש אשה עשירה שחפצה לראות את אדמו"ר (ותתן מעות עבור כך). כמובן שאדמו"ר לא חפץ שתכנס אשה, והגבאי ר' לייב שהיה ממונה על הכסף לא הניח את אדמו"ר עד שפעל. כאשר נפתח הדלת, ונכנס במקום אשה ר' אייזיל, התחיל אדמו"ר האמצעי לצחוק (והיה שבע רצון מזה).

ר' אייזיל היה רק מקושר לאדמו"ר הצ"צ, ולא חסיד. פעם אמר הצ"צ מאמר והוא היה אז בלויבאוויטש – כי אדמו"ר הצמח צדק שלח אותו בשליחות לפעמערבורג, ור' אייזיל חזר אז מהשליחות. המאמר התחיל "ואכלת ושבעת וברכת את ה'", ונתבאר בו מאמר חז"ל "כל הנהנה בלא ברכה כאילו גוזלו". אחר המאמר שאל ר' אייזיל להצ"צ: מה הפירוש גזלה? והשיב הצ"צ: על דרך מה שכתוב בשמואל "ויגזל את החנית". בני הצ"צ לא הבינו מה ששאל ומה שהשיב הצ"צ. כשנפרדו הניחו ראשיהם זה על זה, אדמו"ר הצ"צ

המשפיע ר' שמואל לוימן סיפר, כי פעם לא חפץ הריי"צ להכניסו ליחידות מצד קו הבריאות, וכתב צעמלין [פתקים] ומכתב ולא הושיע, עד שבסוף נכנס. וסיפר רש"ל אז לרבי ב' מעשיות, שהראשונה בהם הייתה אודות ר' אייזיק: פעם אדמו"ר האמצעי לא חפץ להכניס את ר' אייזיל ליחידות, ור' אייזיל היה לו צער גדול מזה. (והסיבה הייתה) כי אדמו"ר האמצעי רצה לנסוע לארץ ישראל, ואמר לו ר' אייזיל מהאמליא "אויף וועמען לאזט איר אונז איבער [על מי אתה עוזב אותנו]?" ואמר לו אדמו"ר האמצעי "מיין איידעם [חתנית] ר' מענדל" ואמר ר' אייזיק: "ער איז דאך א יונגעראמן [הלא הוא אברך צעיר]!" והקפיד אדמו"ר האמצעי ואמר: "וויפיל גרייזלאך דוא האסט אין בארד נאך מערער קליפות האסטו [כמה סלסולים שיש בזקנך, יש לך עוד יותר קליפות]..." ולא הניחו להיכנס אליו. בכל מקום שנסע אדמו"ר, נסע הוא אחריו - לייגע ולנסות להיכנס, עד שפעם אחד אמר לו ר' לייב המשרת שידאג לכך שיכנס. מה עשה ר' לייב?

לשמוע אותו מוצג כאשה כשמדובר בכניסה לרבי [ודווקא 'אשה עשירה' והיינו "אין עשיר אלא בדעת" – אשה עם דעת רחבה מאוד בנגלה ובחסידות]. על בסיס אותו עקרון נראה לומר, שר' אייזיק היה כאשה שמתו שני בעליה: שני רבותיו הקודמים נפטרו, ולא היה שייך שיתקשר בשלישית לרבי אחר...

עם זאת, למרות פקוקיו של ר' אייזיק, נוצר לבסוף קשר משמעותי ביניהם: לא קשר של יחוד, כפי שישנו אצל בעל ואשה או חסיד ורבו, אלא קשר של אהבה וקירוב בדומה לשני אחים (ר' אייזיק היה גדול בכמה וכמה שנים מהצמח צדק). קשר היחוד מופיע בקבלה ביחס לספירות היסוד והמלכות, ורק בו קיימים ההולדה וההתאחדות השלמה בין הצדדים. אך גם קשר האחוה, השייך לשש המידות, הוא קשר של חיבור והשפעה הדדית זה על זה – קשר שמבחינות מסוימות עולה על הקשר הרגיל של משפיע ומקבל (דוגמה להשפעה הזו אנו רואים בכוונות ספירת העומו, כשכל מידה מתכללת עם חברותיה ומתחברת אליהן: חסד שבגבורה, תפארת שביסוד וכו').

עדות לקשר הזה, אנו מוצאים בפרידה המתוארת בסיפור האחרון: כשידעו שניהם שלא יתראו יותר, היתה פרידתם ארוכה, רווית סוד וגעגועים. גם בהנחת הראש על הכתף ישנה משמעות רבה: **ראש** ועוד **כתף** עולה יחד **1001**, שעולה **יראת שמים** וגם **יג** פעמים **מזל**. זהו סוד **יג** מזלות של הדיקנא קדישא, יג מדות הרחמים. זאת ועוד – סוד הכתף שייך, בכתבי האריז"ל, ליחוד הזכירה. כשהניחו את ראשם כך, חקקו שני הצדיקים איש את זכרון רעהו בראשם, ועוררו יחד רחמים רבים על עם ישראל.

הניה ראשו על כתפו של ר' אייזל, ור' אייזל הניה ראשו על הכתף של הצי"צ. לא פחות מעשרים דקות ולא יותר מהצי"צ שעה עמדו ככה עם ראשים מורכנים, וראו כיצד "שתי רוחות מספרות זו עם זו". לאחר מכן אמר ר' אייזל: תהיו בריאים, כי לא נתראה עוד אלא אם כן יבוא משיח, ואדמו"ר הצי"צ ליווהו והגבי ידיו הק, באמרו: סעו לשלום, סעו לשלום.

[התמים" אדר א ע"ט, לשמע אוזן קפ"ג] השאלה והתשובה שבסיפור אכן מופלאות וסתומות, אך נציע כאן ביאור המתקשר לנושא הכללי של שני הסיפורים: קשר הקרבה הייחודי בין ר' אייזיק מהומיל לרבי הצמח צדק.

בקריאה כזו, "כל הנהנה בלא ברכה" מכון על השומע מאמר חסידות, בלא להתבטל לחלוטין אל הרב המשמיע אותו. המאמר שאמור ליצור קשר עמוק בין משפיע למקבל, 'נגזל' והופך לחלק מחכמתו של השומע – אך בלי להשיב למשמיע בהתקשרות של ממש. ומדוע המאמר הנגזל מכונה כאן "חנית"? משום שהוא חלק מתורת הח"ן [חכמה נסתרה] – גם אם בהשוואה ל"ח"ף של הצדיקים הקודמים, תורתו היא 'ח"נית' קטנה...

מדוע, אם כך, לא נעשה ר' אייזיק לחסידו של אדמו"ר הצמח צדק? התשובה לכך נמצאת בסיפור הראשון שהבאנו. כשהמשמש מנסה לשכנע את אדמו"ר האמצעי לקבל את ר' אייזיק ליחידות, הוא מציג אותו כ"אשה עשירה", ובמבט ראשון זהו בסך הכל תרגיל. אך מעבר לכך, יש כאן אמירה עמוקה:

הקשר בין חסיד לרבי נמשל בחסידות לקשר שבין בעל ואשה, ור' אייזיק התבטא כי "אם היה שלמה המלך חסיד, היה כותב את שיר השירים אודות חסיד ורבו"! לא מפתיע, אם כך,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מכתב ברכה ליהודי שנמצאה גופו מחלה

לר'... היקר שי',
היום יום ל"ג בעומר –
רשב"י הוא רבי שמח ומקור
לכל הברכות והמתקת כל
הדינין.
חדש **איר** הוא ר"ת "אני הוי'
רפאך", וקודם לכן שם בפסוק
כתוב "לא אשים עליך"
ופירש"י "ואם אשים הרי
הוא כלא הושמה 'כי אני הוי'
רפאך". ויש להקשות, שאם
"אני הוי' רפאך", לשם מה הוא
משים בכלל? אלא צריך לומר
שהוא כדי שהיהודי יתחזק
במדת הבטחון (הבטחון הסביל
בהוד והבטחון והפעיל בנצח)
וכך יזכה לנצחון **המחלה**
והפיכתה ל**חמלה** רבה מאת
המקום ב"ה שישלח לו רפואה
שלמה מן השמים.
שהשי"ת יברך אותך בבריאות
איתנה ויתקיים בך "עוד ינובון
בשיבה וגו'", **אמן כן יהיה רצון**
(ר"ת **אריך** לשון ארוכה ורפואה
שלמה, וכן ר"ת "**כי אני הוי'**
רפאך", כנודע).
שתבשר תמיד בשורות טובות
ומשמחות!

מה לומדים בחדר יחוד?

אנחנו מתכוננים לחתונתנו בקרוב.
נשמח להמלצה מהרב מה כדאי
ללמוד יחד בחדר היחוד?

מענה:

בחדר יחוד אפשר ללמוד
בתניא אגרת חי, ד"ה "כתיב
מה יפית וגו'".

כוונת ספירת העומר

פגשתי חבר שלומד בישיבת
מקובלים מסויימת וכשדברתי
על הכוונות של ספירת העומר
המופיעות בסידור [בסידור אדה"ז
ובעוד הרבה סידורים] הוא טען
שמדובר בטעות בהבנת כתבי
האריז"ל והסדר הוא להפך –
במקום גבורה שבחסד צריך להיות
חסד שבגבורה וכך למשל הסדר
בשבוע הראשון הוא חסד שבחסד,
חסד שבגבורה, חסד שבת"ת וכו'.
האם הרב מכיר את הגישה הזו?
האם באמת יש בזה מחלוקת
בהבנת כתבי האר"ז?

מענה:

ישנן הרבה דוגמאות של

התכללות והתחלפות עד"ז
בכתבי האר"י (מגבורה שבחסד
נעשה חסד שבגבורה, ובפרט
בנוגע למלכות שכל הספירות
שבמלכות נעשו מהמלכויות
של הספירות העליונות),
בד"כ זהו תהליך של תיקון.
גם בהגהת הרב חזן הנדפסת
בנהר שלום הוא כותב ששתי
הכוונות עולות למקום אחד,
אך פשיטא שהכוונה העיקרית
(לפי האריז"ל) היא כמו שכתוב
אצלנו בסידור.
כל טוב סלה.

לא מסתדר עם המנהל החדש

יש לי מנהל חדש בעבודה שמצר
את צעדי ומשרה אוירה לא נעימה
בצוות העובדים שאני מנהל מזה
שנים.
בהתחלה נקלענו למשבר קשה
למדי, עד ששקלתי לעזוב.
משנרגעו הרוחות, בינתיים,
לקחתי צעד אחורה ואני בעיקר
מבליג.
הענין הוא שהצוות שלי נפגע מאד
מכך שלקחתי צעד אחורה – הם
רגילים לעבודה מלאת מרץ מתוך
אווירה טובה, ומאוכזבים מהשינוי.

ומשתדלים מאוד להרבות בפעילות של קירוב ליהדות. לצערינו לחלק מהפעילויות אצלנו מגיעים מעט מאד אנשים וזה מפיל את רוחנו. האם כדאי להמשיך להשקיע גם כשלא נראה שזה פועל?

מענה:

עליכם לחשוב בכל עת שכל נשמה היא עולם מלא ממש, ולא רק עולם מלא אלא כל העולמות – א"ק ואבי"ע, וגם לפני הצמצום וכו'. וכמו שלמדנו מורנו הבעש"ט – כשאתה תופס בחלק מן העצם (על ידי אהבת ישראל פשוטה) אתה תופס בכולו. בשורות טובות!

לכת עם אלהיך". שתבשר בשורות טובות בכל!

האם ישמעאל יכבוש את הארץ?

כתוב בסוף פרקי דרבי אליעזר [סוף פרק ל'] שישמעאל יכבוש את הארץ וישלוט בה. האם יש לחשוש לכך?

מענה:

זה כבר התקיים בעבר. היום אנחנו צריכים רק גאולה.

אנשים לא מגיעים לפעילות שלנו

ב"ה אנחנו נמצאים בשליחות

אני מתלבט עד כמה לעמוד על האמת בדברים שחשובים לעבודה לפי הבנתי ועד כמה להבליג ולתת לגל לעבור. אודה לעצת הרב.

מענה:

במצבים כמו שאתה מתאר צריך את חכמת ראית הנולד שבאה על ידי נסיון ("אין חכם כבעל נסיון"), והוא על ידי עבודה של "מטי ולא מטי", חותם בולט וחותם שוקע (סוד המחול שביאר הבעל שם טוב) – לא להתבלט יותר מדי ובודאי לא לסגת לגמדי. צריך לפעול במרץ, עם אחריות, ביחס לכל אנשי הצוות, וביחד עם זה "והצנע

לשאלת פבלוֹס

הבליטה, ולכן אדם צנוע הוא מי ששמח בחלקו, לא מנסה להבליט את עצמו או להרשים אף אחד.

שתי הסבות שמנינו פעת לצורך של האדם בגדים – הגנה מקור והצנעת הגוף – אינן הסבות היחידות. איך אני יודע? כי אם הסבה הייתה רק הצנעת הגוף או הגנה מקור היו כל בני האדם לובשים את אותו סוג בגד. אבל כשאני עובר בין החנויות במרכז המסחרי אני מוצא לפחות עשר חנויות של בגדים, ובכל אחת מהן סגנונות שונים של לבוש. יש חנויות שמתמקדות בלבוש אלגנטי, של אנשים מכבדים עם חליפות מהדרות, יש חנויות עם בגוד ספורטיבי קליל, והיא מיעדת לאנשים שמעדיפים בגוד קל ונח. יש חנויות של הלבושה חסידית, אליה מגיעים אברכים ובחורים לרפש כובעים וחליפות, ואתם בטח משערים לבד כמה סוגים שונים תמצאו בכל חנות כזו.

מה זה אומר לי על הבגדים? שהם

הברכות של פרשת בחקתי פותחות בתנאי שמציב לנו ה' יתברך: "אם בחקתי תלכו, ואת מצותי תשמרו, ועשיתם אתם". בספרי החסידות מסביר כי שלשת התנאים הללו קשורים לבגדים הרוחניים בהם אנו לבושים, לבושי הנפש שלנו – **המחשבה, הדבור והמעשה**. ככל שונשפיל להתלבש בהם בצורה נכונה כך נזכה לשפע ברכה והצלחה.

מה פסולין ללבוש?

אף אחד מאתנו לא הגיע אל העולם לבוש בגדים, נכון? ברגע שתינוק מגיח ממעי אמו דואגים לעטף אותו בבגד מחמם, וזהו התפקיד הראשון של הבגד. למה אצל תינוק הוא הראשון? כי הוא לא מתבייש להסתובב ערום. כולל לא אכפת לו מה חושבים עליו. אבל אנחנו, הבוגרים, מבינים שלא שיה להשאר כך, וזהו פבר תפקידו השני של הבגד – להצניע. הצניעות היא הפך

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

ולתתחפש, למרות שבאמת אני בכלל מִיִּשְׁהוּ אַחֵר.

דבול פִּתְּלָה

טוב, אחרי כל ההקדמות בואו נתחיל להתלבש... אני מתחיל דוקא מהבגד הסודי ביותר, זה שאף אחד לא יודע עליו כלום. זהו **לבוש המחשבה** שלי. תפתעו לשמע, אבל המחשבה שלי היא לבוש. איך אני חושב? עם אותיות. האותיות מצטרפות יחד למלים ובונות בסוף משפטים שלמים, אותם אני אומר לעצמי. המשפטים הם פרטי הלבוש שלי, והאותיות הן חמרי הגלם מהם עשוי הבגד.

איך זה עובד? אני אומר את המשפטים האלו לעצמי. למשל, אם אני חושב כיצד להסביר לרב את סבת האחור שלי הבקר לכתה אני מדמין את עצמי עומד מול הרב, ותוף כדי הדמיון אני מקשיב להסבר שלי. המחשבה שלי היא סוג של חזרה, ביני לבין עצמי, לדבור אותו אוכל לדבר מאחר יותר עם מישהו אחר.

פעם הצלחתם לעצור את המחשבה? אני לא. הצלחתי רק להרפות ולא להתאמץ מדי, ואז עברתי להרהר על נושאים קלילים, מעניין לעניין, אבל להפסיק ממש? זה לא. זה אומר שהמחשבה היא **לבוש קבוע** אצלי. כמו הבגד הפנימי, אותו איני מוריד סתם כִּי באמצע היום – כִּי גם לבוש

באים לספר את הספור שלי. אם לבשתי חליפה כִּי של איש עסקים, הרפתי משקפי שמש שחורים ולקחתי תיק שחר בידי אני משדר לכל מי שרואה אותי – "שימו לב, אני איש רציני, פדאי לסמוך עלי". ואם לבשתי את הבגוד הקליל – חלצת טריקו ונעלי הליכה – אני משדר לכלם שאני לא כִּי רציני ומפחיד, אלא איש נעים וזורם.

דַּעֲלוֹת וְדִפְסִי

אגב, לפעמים הבגדים משמשים עבורי תמרור הזדהות. כלומר, הם מודיעים לכלם לאיזו קבוצה אני משתייך. במקום לספר מי אני, בִּמְהֵרָה אני מאמין ולאיוה זרם אני שִׁיךְ – אני פשוט מתלבש. אם הכובע שלראשי עגל – זה אומר שאני משתייך לזרם החסידי, אם הכִּפה שלראשי לבנה בעלת פון-פון אני מן הסתם חסיד ברסקלב, ואם היא סרוגה – אני בודאי מגיע מהצבור הדתי-לאמי.

שימו לב! בגד יכול גם לבגד וגם המעיל יכול למעל (=לשקר)... מה הכוונה? שהבגד פועל גם פִּעֲלָה הפוכה. הוא מגלה עלי, אבל גם מסתיר אותי. הוא אִמָּנֵם מספר לכלם מה אני רוצה להיות, אבל זה לא אומר שאני כִּי כִּי בִּפְעֵל. איך אומר לי פעם מישהו: "לא הכובע קובע..." אז שלא נתבלבל, הבגד גם מאפשר לי לערוך הצגה

לדעת מי אני. אולי אפלו יותר, כי המעשה המאמץ דרש ממני השקעה. אם נתתי הרצאה מעניינת על גמילות חסדים זה עוד לא אומר עלי שאני איש חסד, אבל אם עזבתי עסוקים חשובים שיש לי לעשות ופניתי את הזמן כדי לעזור לחבר – זה סימן מבהק למדת החסד שבי.

הדבר המעניין בלבוש המעשה הוא היכלת שלו להשאיר בשטח גם בלעדי. כאשר אני מדבר – שמים לב אלי, אבל כאשר אני עוצר את הדבור הוא חדל להתקיים באותו הרגע. הדבור חיב אותי. שמעתם פעם על דבור שמתדבר מעצמו? אין כזה דבר. לעמת זאת, כאשר אני עושה מעשה בידיים נשאר המעשה שעשיתי גם אחר כך. אם בניתי בית – הוא ישאר עומד עוד שנים רבות לאחר סיום הבניה, ואפשר יהיה לדעת עלי דברים לפי טביעת האצבעות שהשארתי בעצוב סגנון המבנה.

ומה ה' יתברך מבקש מאתנו? קר בחוץ, התלבשו בבקשה. הכנתי לכם בארון (הקדש) שלכם מגן גדול של בגדים – מצוות של מחשבה, מצוות שמקיימים בדבור והרבה הרבה מצוות מעשיות!

שנזכה להתלבש היטב במצוות!
שבת שלום ומברך!

5?

המחשבה. הנפש שלי תמיד לובשת אותו.

דבאר בצבור

את המחשבה אני לא יכול לעצור אבל את הדבור אני בהחלט יכול. לא תמיד הדבר קל עבורי, כי לדבר אני מאוד אוהב, במיוחד באמצע השעור בבקר אחרי שקנו לי אופנים חדשות... לפעמים יש לנו צורך לדבר ולפעמים להפך, אנו מעדיפים את השתיקה. כאשר אני מדבר יכול החבר במיוחד אם הוא מכיר אותי היטב, לחוש דרך הדבור את מצב הרוח שלי. אם אני שמח יהיה הדבור שלי קולח ומהיר, ואלו כאשר משהו מעיק עלי הוא יהפך לכבד ואטי. למעשה, הדבור הוא לבוש די מתחלף. הוא דומה ללבוש שמחלף לפי העונה או הארוע אליו מתכוונים לצאת. לפי מצב הרוח משתנה סגנון הלבוש שלי, ולפעמים אני פשוט בוחר שלא להתלבש כלל ולהתכסות בשתיקה.

דבאר באיחל

ומדבורים למעשים. אני מכיר ילדים שהוגים רעיונות ולא מפסיקים לדבר, אבל כשמבקשים מהם לשים יד ולעזר הם מתאדים מהשטח... בפרקי אבות למדנו "אמר מעט ועשה הרבה", והכונה היא להרבות בלבוש מהסוג השלישי. גם בלי שאני מדבר אפשר

נצחון במלחמה תלוי בשלום – שלום ואחדות

בתוכנו. בדורות הקודמים הזיכוכ וההתעלות היו תלויים ביסודים, רחמנא ליצלן, אך רבי שמעון בר יוחאי לימד אותנו שככל שמתקרבים לגאולה "בחביבותא תליא מילתא" – הכל תלוי בחביבות, באהבה ובדיבוק חברים. אלו המסר והכח העיקריים של ל"ג בעומר, שבא לתקן את הנזקים של "שלא נהגו כבוד זה בזה" ולקרב אותנו לגאולה.

הדרך לאהבת ישראל אמתית היא מבט נכון על המציאות – סברא ישרה שיודעת להבחין בין עיקר לטפל ובין הפנימיות לחיצוניות. תורת רבי שמעון בר יוחאי, בנסתר וגם בנגלה, נועדה לתת לנו את המבט הזה על המציאות: מבט שמחד מגדיל את הטוב שבכל יהודי, את התורה שהוא לומד ואת המצוות שהוא מקיים, מבט שעושה עיקר מהמחשבה והכוונה הפנימית שלו ומזהה שכל העבירות והחסרונות שלנו הם בגדר "דבר שאינו מתכוון". עלינו להשתמש בכל המצוות שלנו ככח של צוותא וחיבור בינינו. על כל אחד מאתנו לראות את עצמו קטן ביחס לטוב שיש בזולתו, כך שכל אחד יוכל לקבל מחברו ולהתעלות מעלה-מעלה. בדרך הזו נפטור את עצמנו מן הדין ונזכה לגאולה אמתית ושלמה בחסד וברחמים.

הגליון השבוע מוקדש כולו להתוועדות ל"ג בעומר הנפלאה, בה זכינו לפתוח את השבוע, המגלה לנו על כוחו המיוחד של הצדיק לחבר את כולנו, להעניק לנו נקודת-מבט חדשה על עצמנו ועל המציאות ולהעלות את כולנו מעלה-מעלה מתוך שלום ואחדות אמתיים.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

